22 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1999 ՈՒՐԲԱԹ 187 (1932)

Ազգ
Azg
armenian daily

Ալիեւը կարգավորման գործում ճեղքման հասնելու հնարավորություն է տեսնում

ԲԱՔՈՒ, 21 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ադրբեջանի նախագահի կարծիքով, ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման բանակցային գործընթացն այն փուլում է, երբ կարելի է ճեղքման հասնել: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, այդ մասին Հեյդար Ալիեւն այսօր հայտարարել է աշխատանքային այցով Բաքվում գտնվող ԱՄՆ պետքարտուղարի նորանկախ պետությունների գծով խորհրդական Ստիվեն Սեստանովիչի հետ հանդիպմանը:

Ադրբեջանական պետության ղեկավարը առանձնակի նշել է հիմնախնդրի կարգավորման ուղղությամբ վերջին ժամանակներս ԱՄՆ-ի աճած ակտիվությունը, ինչը, նրա կարծիքով, առաջընթացի հասնելու հույս է ներշնչում: Միաժամանակ նա ցանկություն է հայտնել, որ Մինսկի խմբի գործունեությունը ավելի ինտենսիվ բնույթ կրի: «Դա հատկապես կարեւոր է Ստամբուլում ԵԱՀԿ գագաթաժողովի մոտենալու առնչությամբ», նշել է Հեյդար Ալիեւը, ընդգծելով, թե Ստամբուլի հանդիպմանը հարկավոր է գնալ կոնկրետ արդյունքներով:

ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Մեծամորի ատոմակայանը՝ աշխարհի 6 ամենավտանգավորների թվում

«Նյուզուիք» ամերիկյան մեծազդեցիկ շաբաթաթերթն իր վերջին հոկտեմբերի 18-ի համարը նվիրել է ատոմակայանների վտանգավորության հարցին, հիմնվելով Մ. Նահանգների էներգետիկայի դեպարտամենտի, Ատոմական էներգիայի միջազգային գործակալության եւ սեփական հետազոտությունների տվյալների վրա: «Որտե՞ղ է հաջորդ Չեռնոբիլը» զգածացունց վերնագրի տակ թերթը քննության է առնում աշխարհում գործող 434 ատոմակայաններից առավել վտանգավորների վիճակը եւ այդ ցանկում որպես առավել վտանգավոր առանձնացնում Չեռնոբիլի տիպի 6 ատոմակայաններ, որոնցից մեկն է հանդիսանում Մեծամորի ԱէԿ-ը: Մյուսներն են Կոլայի (Ռուսաստան), Իգնալինայի (Լիտվա), Չեռնոբիլի (Ուկրաինա), Բոհունիսի (Սլովակիա) եւ Կոզլոդույի (Բուլղարիա) ատոմակայանները: Այնուամենայնիվ, թերթը հիշեցնում է, որ աշխարհի բոլոր ատոմակայաններն էլ վտանգավոր են, եւ որպես օրինակ բերում է շուրջ 5 շաբաթ առաջ Ճապոնիայում Տոկաիմուրայի ատոմակայանից արտանետված վտանգավոր ճառագայթումները: Վկայակոչում է նաեւ Ատոմական էներգիայի գործակալության տվյալները, ըստ որոնց 1993 թ.-ից մինչեւ անցյալ հոկտեմբեր աշխարհի տարբեր ատոմակայաններում, արձանագրվել է 508 միջուկային «դեպք»: «Նյուզուիքի» թղթակիցներին հաջողվել է մուտք գործել Պետերբուրգի մոտ գտնվող Սոսնովի-Բոր ատոմակայան եւ արձանագրել, որ աշխատակազմի անդամների շարքում կան ծանր թմրամոլներ, մինչ շրջակա բնակչության խաղկեղային երեւույթները մեծ թիվ են կազմում:

Վերջում թերթը մեջբերում է Ատոմային էներգիայի միջազգային գործակալության պետ Մոհամեդ էլ Բարադեյի ոչ մխիթարական պատասխանը «Չեռնոբիլը կարո՞ղ է կրկնվել» հարցին. «Չեմ կարծում: Վերջին տարիներին անվտանգության միջոցները ամրապնդվել են ողջ աշխարհում: Սակայն, ավելացրել է նա, անվտանգության իրական երաշխիքներ չկան»:

ԵԿԵՂԵՑԻ

Գերագույն հոգեւոր խորհրդի նստաշրջան Ս. Էջմիածնում

Հոկտեմբերի 21-ին Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնում կաթողիկոսական տեղապահ Տ. Ներսես արք. Պոզապալյանի նախագահությամբ, Երուսաղեմի Հայոց պատրիարք Տ. Թորգոմ արք. Մանուկյանի եւ Կ. Պոլսո Հայոց պատրիարք Տ. Մեսրոպ արք. Մութաֆյանի ատենապետությամբ իր աշխատանքն սկսեց Գերագույն հոգեւոր խորհրդի նիստը:

Նիստը կշարունակվի մինչեւ հոկտեմբերի 22-ը, որի ընթացքում կքննարկվեն Ազգային-եկեղեցական ժողովին վերաբերող կազմակերպչական հարցեր:

ՄՄՄԼՈ ԴԻՎԱՆ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԻ

Համաշխարհային բանկը դիտում են իբրեւ վարկերի գանձանակ

Բայց ավելի ճիշտ կլինի դարձնել համաշխարհային զարգացման ուղեցույց

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

Այսպես մեկնաբանեց Համաշխարհային բանկի առաքելությունը ՀԲ Եվրոպայի եւ Կենտրոնական Ասիայի տարածաշրջանի ենթակառուցվածքային բաժանմունքի «Տրանսպորտ» ծրագրի ղեկավար Անդերս Բոնդեն: Երեկ հայաստանյան լրագրողների համար նա պարզաբանեց տրանսպորտային ոլորտում Հայաստանի եւ ՀԲ համագործակցության ներկան ու ապագան: Շեշտելով, որ ՀԲ-ն սխալ է դիտարկել իբրեւ պարզունակ վարկավորման աղբյուր, Անդերս Բոնդեն հիմնավորեց, որ մեր հեռահաղորդակցության համակարգի կայացմանն իրենք փորձում են օժանդակել ոչ միայն գումարներով, այլեւ հայեցակարգով. «Մեր ծրագրերի շնորհիվ Հայաստանում հաջողվել է 25-30 տոկոսով նվազեցնել ճանապարհային ծախսերը. գյուղատնտեսության մեջ եւս տրանսպորտի ծախսը նվազեց կազմելով 30 տոկոս: Զարգացած արդյունաբերություն ունեցող երկրներում ապրանքների ինքնարժեքում տրանսպորտային ծախսը 10-15 տոկոս է, եւ առանց այս առաջընթացի անհնար է տեղական արտադրանքը մրցունակ դարձնել միջազգային շուկայում», ի մի բերեց ՀԲ աշխատակիցը:

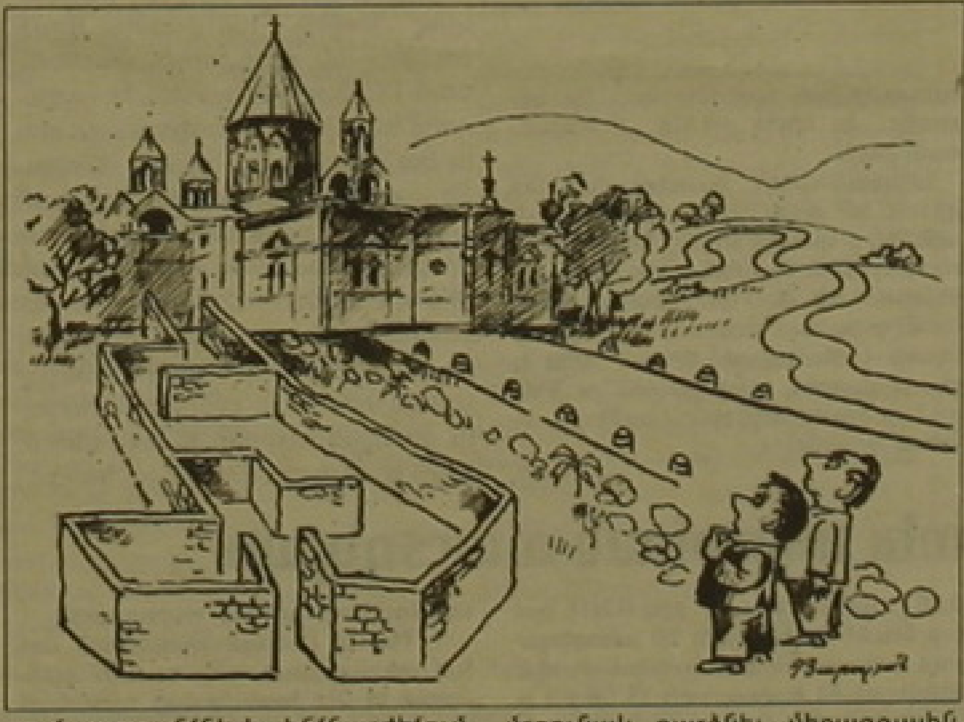

Տես ♦ էջ 3

ՀԱՄԱՌՈՏ

Գեներալ-գնդապետ Կոռնուկովը ժամանեց Երեւան

ԵՐԵՎԱՆ, 19 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հունաստան կատարած պաշտոնական այցի ավարտից հետո ՀՀ պաշտպանության նախարար, գեներալ-լեյտենանտ Վաղարշակ Հարությունյանը, ժամանելով Մոսկվա, աշխատանքային խորհրդակցություն է ունեցել ՌԴ ՊՆ ղեկավարության հետ: Ինչպես հայտնեցին նախարարության լրատվության եւ քարոզչության վարչությունից, ՀՀ պաշտպանության նախարարի հետ այսօր Մոսկվայից Երեւան է ժամանել ՌԴ ռազմաօդային ուժերի գլխավոր հրամանատար, ավիացիայի գեներալ-գնդապետ Անատոլի Կոռնուկովի գլխավորած պատվիրակությունը: «Էրեբունի» օդանավակայանում Վ. Հարությունյանին եւ Ա. Կոռնուկովին դիմավորել են ՀՀ ՊՆ եւ «Արմենիա» գործախմբի բարձրաստիճան սպաները: Հայաստանում տեղակայված ռուսական ռազմակայանի տեխնիկական վերազինման ծրագրի շրջանակներում վաղը Երեւան կժամանեն եւս 4 ՄիԳ-29 ռազմական ինքնաթիռներ:

«Ազնիվ գործիչ, լավ շինարար» Ֆելիքս Փիրումյանը՝ Շիրակի մարզպետ

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հոկտեմբերի 21-ին կայացավ կառավարության հերթական նիստը, որը վարում էր վարչապետ Վազգեն Սարգսյանը: Ինչպես հայտնեցին ՀՀ կառավարության տեղեկատվության եւ հասարակայնության հետ կապերի վարչությունից, կառավարության որոշմամբ Ֆելիքս Փիրումյանը նշանակվել է ՀՀ Շիրակի մարզպետ: Ներկայացնելով պարոն Փիրումյանին՝ Վազգեն Սարգսյանը նշել է, որ նա ազնիվ գործիչ է, լավ շինարար, եւ համոզմունք է հայտնել, որ Շիրակի մարզը մեծապես կշահի այս նշանակումից:

Օջալանի գործը քննող վճռաբեկ դատարանը ընդմիջում հայտարարեց մինչեւ նոյեմբերի 25-ը

ԱՆԿԱՐԱ, 21 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Թուրքիայի վճռաբեկ դատարանը, որը քննարկում է հունիսի 29-ին Անկարայի պետական անվտանգության դատարանի կողմից Քրդական աշխատավորական կուսակցության ղեկավար Աբդուլլահ Օջալանի մահվան դատավճռի իրավզորությունը, նիստի ընդմիջում է հայտարարել մինչեւ նոյեմբերի 25-ը: Այդ օրը, ինչպես սպասվում է, նա կհրապարակի իր վճիռը:

Օջալանն ինքը դատարանի այսօրվա նիստին չէր մասնակցում: Քուրդ ղեկավարի շահերը ներկայացնում էին նրա 6 դատապաշտպանները: Նրանցից մեկը Իրֆան Դյունդարը, կարդաց Օջալանի պաշտպանական ճառը, որով նա հայտարարել է, որ Իմրալի կղզում կայացած դատավարության հետեւանքով դատավճիռ կայացնելիս ուշադրության չեն առնվել իր խաղաղասիրական նախաձեռնությունները, մասնավորապես քրդական հիմնախնդրի լուծման մեջ իր կարելի ներդրումը կատարելու պատրաստակամության մասին: Քրդական կուսակցության ղեկավարը ի հաստատումն իր անկեղծության բերել է սեպտեմբերի 1-ից Թուրքիայի հետ զինված հակամարտությունը դադարեցնելու որոշման հրազդումը կուսակցության կողմից եւ նշել, որ այդ ժամանակամիջոցում 90 տոկոսով նվազել է բռնարարքների թիվը:

ՉԵՉՆԻԱ

Մասխադով. «Եթե ռուսները մտնեն Գրոզնի, ապա դա կլինի մեր հաղթանակը եւ նրանց պարտությունը»

ՄՈՍԿՎԱ, 21 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հյուսիսային Կովկասում իրականացվող մարտական գործողությունների ընթացքում օգոստոսի 2-ից մինչեւ հոկտեմբերի 21-ը, ռազմադաշտում զոհ է գնացել ՌԴ պաշտպանության նախարարության 196 եւ վիրավորվել 500 զինծառայող: Այս մասին այսօր տեղեկացրել է ՊՆ մամլո ծառայությունը: Աղբյուրը նշում է, որ նույն այդ ժամանակամիջոցում գրոհայինները մոտ 3 հազ. զոհ են տվել:

Մինչդեռ Ֆրանսպրեսին տված հարցազրույցում Չեչնիայի ղեկավար Ա. Մասխադովը նշել է, որ չեչենական բանակը կորցրել է ընդամենը 30 զինվոր, սակայն միեւնույն ժամանակ զոհվել է 2 հազ. խաղաղ բնակիչ, իսկ ռուսաստանյան ուժերից զոհվել է 1500 զինծառայող, ոչնչացվել է 150 զրահամեքենա, 10 ինքնաթիռ ու ուղղաթիռ: «Եթե ռուսները մտնեն Գրոզնի, դա կլինի մեր հաղթանակը ու նրանց պարտությունը», ասել է Մասխադովը, նշելով, թե Մոսկվան չի կարողանում մոռանալ 1996 թ. խայտառակ ջախջախումը: Մասխադովը միաժամանակ կոչ է արել միջազգային հանրությանը պատժամիջոցներ կիրառել Ռուսաստանի դեմ եւ դադարեցնել Մոսկվային տրվող ֆինանսական օգնությունը, որն, ըստ չեչեն ղեկավարի, բացառապես օգտագործվում է Կովկասյան պատերազմի համար: Այս պատերազմի սանձազերծման մեջ Մասխադովը մեղադրել է Ռուսաստանի նախագահին, որը չի հրաժարվել բանակցություններից:

Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարության մամլո ծառայության հաղորդմամբ, Գրոզնիում երեխաների եւ դեռահասների համար նախատեսված, այսպես կոչված կրոնական դպրոցներում գրոհային-մահապարտներ են պատրաստում, որոնց հրամանատարությունը մտադիր է օգտագործել դաշնային ուժերի տանկերը, զրահամեքենաները եւ զրահապատ այլ տեխնիկա ոչնչացնելու գործում:

Անցած օրվա ընթացքում ռուսաստանյան օդուժը հարվածներ է հասցրել Գրոզնուց հյուսիս-արեւելք եւ հյուսիս-արեւմուտք ընկած տարածքներին: Բացի այդ ծակասային օդուժը եւ հրետանին շարունակել են ռմբակոծել Չեչնիայի հարավում գտնվող կիրճերը, ճանապարհները եւ գրոհայինների հենակետերը: Կործանիչները եւ ուղղաթիռները մեծական հսկողության տակ են պահում վրաց-չեչենական սահմանին մոտենալու ուղիները:

digitised by A.R.A.R.@

ընթացիկ

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Կաթողիկոսությունը պաշտոն չէ»

Մտահոգ մտավորականների հավաք

Առաջիկա կաթողիկոսական ընտրությունների խնդրով մտահոգ մի խումբ մտավորականներ երեկ կինոյի տանը հանդիպում-հավաք էին կազմակերպել: Ներկաներն իրենց ելույթներում, մեր սոցիալ-տնտեսական պայմաններում խիստ կարեւորելով եկեղեցու դերն ու նշանակությունը, կասկած էին հայտնում, թե ընտրություններն արդարության պահպանմամբ կիրականացվեն: Մասնավորապես վտանգ զգալով, որ ընտրված թեկնածուն կարտահայտի իշխանության կամ նրա որեւէ թեւի նախասիրությունները: Դարի եւ հազարամյակի վերջում ընտրվող հայ կաթողիկոսը, մանավանդ քրիստոնեության 1700-ամյակի նախաշեմին, առավել քան երբեւէ պետք է դառնա հայ ժողովրդի բոլոր մասերի միաբանողն ու համախմբողը: Սա էր ելույթների հիմնական առանցքը: «Ինչպես որ Հռոմի պապն է դարձել բոլոր կաթոլիկների խորհրդանշողը, այնպես էլ հայոց կաթողիկոսը պետք է խորհրդանշի մեր ազգը», ասաց արձակագիր Ագաս Եղիազարյանը: Այս իմաստով ելույթներում հաճախ էր հնչում երջանկահիշատակ Վազգեն Ա-ի անունը: Կարեւոր չէ, թե ապագա կաթողիկոսը որտեղացի է, որովհետեւ կաթողիկոսությունը պաշտոն չէ, այլ պարտք է, որ պետք է կատարվի ժողովրդի առաջ, ասացին ներկաները: Տնտեսագիտության ինստիտուտի տնօրեն Վլադիմիր Խոջաբեկյանը, վկայակոչելով Խրիմյան Հայրիկի, Գեւորգ Չորեքչյանի օրինակները, խիստ կարեւորեց մեր իրականության ամենահրատապ՝ արտագաղթի խնդիրը: Նոր կաթողիկոսը պետք է զբաղվի այս խնդրով: Գիտնականի կարծիքով, անկատար է կաթողիկոսական ընտրությունների համակարգը: Չի կարելի եւս մեկ անարդար ընտրությամբ խայտառակ լինել աշխարհով մեկ:

Չնայած հնչած կարծիքներին եւ ցանկություններին, հանդիպման ներկա մտավորականները մտավախություն ունեին, որ իրենց ձայնը լսող չի լինի: Այնուհանդերձ որոշեցին կոչ-խնդրանք հղել եւ իշխանություններին, որ փորձեն չմիջամտել կաթողիկոսական ընտրություններին, եւ եպիսկոպոսական դասին, որ առավել անաչառություն ցուցաբերեն ընտրություններում:

Կոչը հրապարակեց Հրանուշ Խառատյանը:

ԳՈՀԱՐ ՆՈՒՐԻՋԱՆՅԱՆ

«Գործ ղզողների» գործերը

Ուրախացե՜ք հայրենակիցներ, ցնծացե՜ք: Նորից գնում ենք ընտրությունների: Այս անգամ արդեն խնկարկես քաղաքային հեղինակությունների օգտին: Թեկնածուների ի՞նչ զարմանալի դեմքեր: Նկարները տեսե՞լ եք: Ո՞չ: Իզուր: Հատկապես նայեք դեմքերին. գնչուական, բոմժական, գողական, գողաբարոյական, շուկա-սեղանիկային: Բայց անկեղծ ասեմ. մի բան շատ զարմացրեց: Ինչո՞ւ համարյա բոլորը նկարվելիս ծիծաղում են: Չէ՞ որ դրանից նրանց դեմքերի բուն արտահայտությունն ավելի նկատելի է: Կարծում եք չգիտե՞ն, որ դեմքը հոգու հայելին է: Դրա համար էլ բոլորը դիմակ են դրել, բայց լավ չեն հարմարեցրել: Դիմակի տակից երեւում են խոշոր ժանիքները: Ոմանք էլ նկարվելիս վախեցել են բերանը բացել: Հետո՞ ինչ: Իսկ այլե՞րը, այլերը կայծկլտում են ինչպես ձմռան գիշերներին ձյունոտ դաշտերում շարժվող կենդանի ճրագներ: Մի բան էլ նկատեցի: Թեկնածուներից Արարատ Զուրաբյանը չի ծիծաղում: Վրդովված է: Խեղճին նկարել են այն պահին, երբ բարկացած ասում էր. «Ես մեղավո՞ր եմ, որ «Շամիրամն» ու «Հայրենիքը» հանձնաժողովում ինձ են տվել իրենց ձայները»: Դե չեղա՞վ. Շամիրամին մի նեղացրեք, ի՞նչ անենք, որ ապօրինածին է, բայց եւ անհրաժեշտ օղակ է: Տեր-Պետրոսյանի պալատական շատ երեւելիներ նրա օղակի անդամներն էին: Թող ների ինձ Աստված, բայց ստիպված եմ մի գաղտնիք բացել: Թեկնածուներից մեծ մասի դեմքի բուն

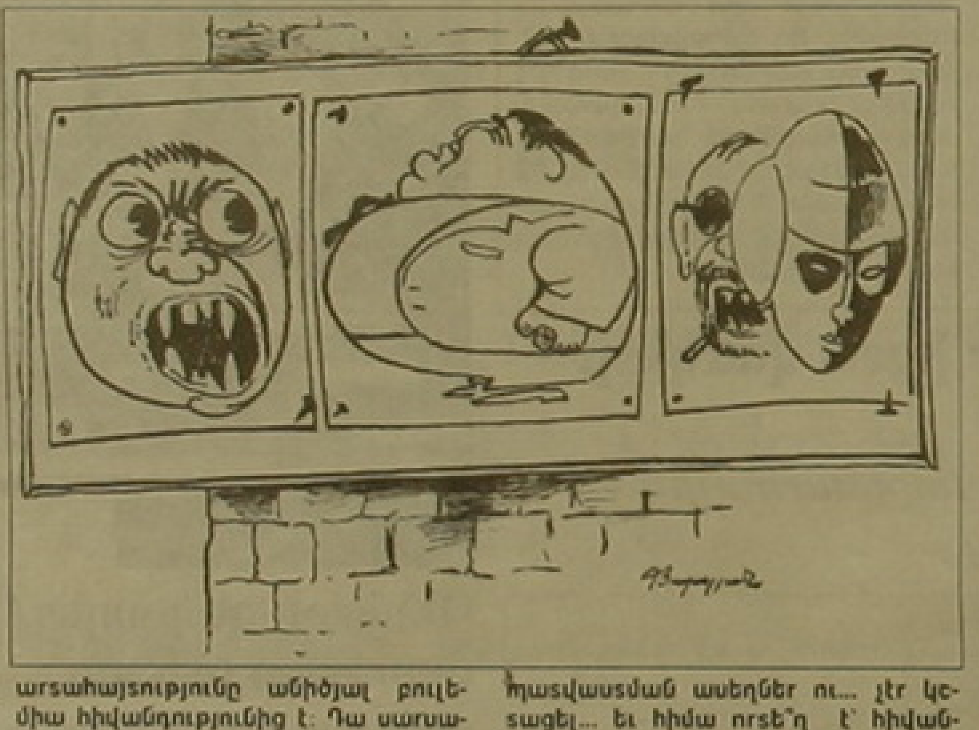

արտահայտությունը անիծյալ բուլեմիա հիվանդությունից է: Դա սարսափելի հիվանդություն է: Հիվանդն ինչ տեսնում՝ ուտում է եւ ցավն էլ այն է, որ չի կշտանում: Այս հիվանդությունն առավել տարածված է Ազգային ժողովի, կառավարության մեծ ու փոքր անդամների, մանկավարժների եւ վերջապես քաղաքային հեղինակությունների մեջ: Նույնիսկ կուսակցության ղեկավարներ են վարակվում: Օրինակ, «Հայրենիք» կուսակցության ղեկավար, նախկին պատգամավոր Գագիկ Ներսիսյանը կուլ էր տվել հազարավոր պատվաստման ասեղներ ու... չէր կշտացել... եւ հիմա որտե՞ղ է՝ հիվանդանոցում:

Թեկնածուների տեսահոլովակները դիտում ենք բոլոր հեռուստաալիքներով, ամենից երկար հոլովակը Արայիկ Հայրապետյանինն է: Նրանց նկարներն ամենուրեք են. մեծ, փոքր, բարձր, ցածր: Ամենից բարձր Արարատ Զուրաբյանի նկարն է փակցված: Ճիշտ է: Մեկ էլ տեսար մարդիկ գլխի ընկան, որ ՀՀՇ-ից է ու պատառոտեցին նկարները... անօրեն ժողովուրդ...

ՇԻԼԱՉԻ

Պատասխան է ակնկալում նաեւ պետական պաշտոնյան

Հարգելի խմբագրություն,

Ս. թ. հունիսին հեռագիր եմ հղել ՀՀ պետական եկամուտների նախարար պրն Սմբատ Այվազյանին՝ շտապ ընդունելություն խնդրելով, ավելի ուշ նաեւ զեկուցագիր եմ գրել՝ պատճառաբանելով, որ դեպարտամենտի հետ կապված հրատապ խնդիրներ ունեմ զեկուցելու՝ դարձյալ ընդունելություն խնդրելով, բայց ընդունելությունն այդպես էլ չկայացավ, թեեւ արդեն 4 ամիս է լրացել, արդյունքում շատ խնդիրներ մնացին չզեկուցված, իսկ անտարբերության եւ ամենաթողության պայմաններում դեպարտամենտին միլիոնավոր դրամի վնասներ պատճառվեց: Ինձ համար, որպես պետական պաշտոնյայի, հարց է մնում, ինչո՞վ է պայմանավորված նախարարի այս «համառությունը»՝ չցանկանալ խորամուխ լինել այն պրոբլեմներին, որոնց մասին այդպես համառորեն ցանկանում էր զեկուցել ՀՀ մաքսային վարչության II դասի խորհրդական, փոխգնդապետ, ֆինանսական բաժնի պետ Համլետ Քամալյանը: Ի դեպ, նախարարի հետ ոչ մի կերպ հանդիպել չկարողանալով բազմիցս դիմել եմ ՀՀ վարչապետին, ՀՀ ԱԺ-ին, ՀՀ նախագահին, ահազանգել եմ պատգամավորական խմբակցություններին, կուսակցություններին, ԱԺ-ի գործող մշտական հանձնաժողովների, հասարակական կազմակերպությունների, մարդու իրավունքների պաշտպանության, միջազգային իրավաբանների միություններին եւ այլն, զանգվածային լրատվամիջոցների, լրատվական գործակալությունների... Սակայն նախարարն անդրդվելի է, նա չի պատասխանում արդեն տասնյակից ավելի իմ զեկուցագրերին, ընդունելություն չի տալիս, չի պատասխանում վերոհիշյալ կազմակերպությունների հարցում-հարցադրումներին, հսկողական նամակներին, չի արձագանքում հրապարակումներին: Միայն ուշացումով, բազմակի զգուշացումներից հետո ՀՀ նախագահի աշխատակազմից եկած հսկողական նամակին փորձեց պատասխանել նախարարի տեղակալ պրն Գ. Գեւորգյանը 27.08.99 թ. թիվ 314 ՍԿ գրությամբ՝ մեջբերում եմ. «Ուսումնասիրության ընթացքում են Հ. Քամալյանի բարձրացրած հարցերը», բայց թե ի՞նչ հարցեր էին նրանք ուսումնասիրում, ինձ այդպես էլ հայտնի չէ, քանի որ մինչեւ օրս էլ նախարարին ներկայացվելիք պրոբլեմները մնացել են չզեկուցված:

Հարկ եմ համարում անդրադառնալ նաեւ ս. թ. հոկտեմբերի 20-ին **«Ազգ»** թերթում տպագրված նախարարի տեղակալ պրն Արմեն Ալավերդյանի պարզաբանումներին:

1. Ս. թ. հունիսի 29-ին ՀՀ պետական եկամուտների նախարար պրն Ս. Այվազյանը ՀՀ մաքսային եւ ՀՀ հարկային համակարգերի կենտրոնական ապարատի աշխատակիցներին հրամանով է ստորագրել տվել՝ թիվ 02/11, ըստ որի նրանք տեղեկացվել են առաջիկայում աշխատանքից արձակման մասին՝ հենվելով ՀՀ նախագահի 15.06.99 թ. հրամանագրի եւ ՀՀ աշխ. օրենսգրքի վրա (հասկապես ո՞ր հոդվածները), իսկ հրամանագրի 2-րդ կետի 16 ենթակետում ընդամենը գրված է՝ պետական եկամուտների նախարարություն, եւ ոչ մի խոսք մաքսայինի եւ հարկայինի մասին, թեեւ վաղուց լրացել է նաեւ այս հրամանի 2-ամսյա ժամկետը:

2. Ըստ Ա. Ալավերդյանի, «երկու համակարգերը միասին ունեն 600 աշխատող, այսինքն՝ ուզած-չուզած 150 մարդ պետք է ընկներ կրճատման տակ»: Խիստ հարցականի տակ դնելով պրն Ալավերդյանի նշած թիվը, ես ներկայացնում եմ իրական պատկերը պարզ թվաբանությամբ: ՀՀ պետական եկամուտների նախարարության համար ՀՀ կառավարությունը հաստատել է 462 աշխատատեղ (հաստիք), ՀՀ մաքսային վարչությունը մինչեւ միացումն ուներ 118, իսկ ՀՀ հարկային տեսչությունը՝ 320 հաստիք, ընդամենը՝ 438 հաստիք (462–438=24), այսինքն՝ խոսքը կարող է գնալ ոչ թե կրճատման, այլ եւս 24 աշխատատեղ ստեղծելու մասին, իսկ պայմանագրային աշխատողների հարցը լուծվում է ըստ գործող օրենսդրության:

Նամակիս վերջում ուզում եմ մի քանի հարցադրումներ անել ՀՀ պետական եկամուտների գործող նախարարին.

1. Ինչո՞վ է պայմանավորված այն ձեր անտարբերությունը, որ Դուք դրսեւորում եք Ձեր համակարգի պետական պաշտոնյա Համլետ Քամալյանի նկատմամբ՝ նախանձելի համառությամբ չտալով նրան ոչ ընդունելություն, ոչ էլ որեւէ պատասխան գրավոր զեկուցագրերին:

2. Ինչո՞ւ պետական կարեւորության հարց բարձրացրած պաշտոնյան, պետական հոգատարություն ստանալու փոխարեն, մնացել է անօգնական, պետության կողմից անպաշտպան, երբ կարմիր դիպլոմով Երեւանի ժողտնտեսության ինստիտուտն ավարտած, ՀՀ նախարարների խորհրդի կենտրոնական ապարատում աշխատած, 1993 թ.-ից ՀՀ մաքսային վարչությունում բաժնի պետ աշխատած, արտասահմանում վերապատրաստված բարձրորակ տնտեսագետին այսօր համակարգում նույնիսկ համապատասխան աշխատանք չի առաջարկվում, թեեւ իմ ձեռքի տակ է Ձեր 7.07.99 թ. թիվ 01254/7 գրությունը, որտեղ դեռեւս հուլիսին ինձ պատասխանել եք, որ ինձ համապատասխան պաշտոն կառաջարկվի:

3. Շատ բան իմանալու, դրանց լուծմանը հետամուտ լինելու եւ չլինելու համա՞ր եմ պատժվում:

ՀԱՄԼԵՏ ՔԱՄԱԼՅԱՆ,
Մաքսային վարչության
ֆինբաժնի պետ

ԲԱՆԱԿ

Հայրը չի հավատում զինվոր որդու ինքնասպանությանը

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ. ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մեկ տարուց ավելի է, խաղաղ ժամանակ զոհված ՀՀ Ազգային բանակի զինվոր Արտակ Պետրոսյանի հայրը չի կարողանում ստանալ այն հարցի պատասխանը, թե ով է մեղավոր իր որդու մահվան հարցում:

Ներկայումս Արտակ Պետրոսյանի գործով շարունակում են զբաղվել տարբեր իրավապաշտպան կազմակերպություններ: Ինչպես հայտնեց Սախարովի անվան մարդու իրավունքների պաշտպանության հայկական ֆոնդի նախագահ Լեւոն Ներսիսյանը, տվյալ գործի առնչությամբ ակտիվ նամակագրություն է կատարվում Amnesty International կազմակերպության հետ, որը մտադիր է հանդես գալ որպես Հայաստանում մարդու իրավունքների վիճակին նվիրված զեկույցի ընդդիմախոս ըստ յուրաքանչյուր կետի:

Հիշեցնենք, որ զինծառայող Արտակ Պետրոսյանը 1998 թվականի օգոստոսի 17-ի առավոտյան հայտնաբերվել էր «Էրեբունի» օդանավակայանի մոտ տեղաբաշխված զորամասի դռների մոտ, գանգուղեղի, ողնաշարի, ծնոտի վնասվածքներով եւ կոտրվածքներով, եւ տեղափոխվել հիվանդանոց, որտեղ էլ վախճանվել է օգոստոսի 24-ին:

Արտակ Պետրոսյանը նոր էր այս զորամասը տեղափոխվել նախկին զորամասում ծառայակիցների՝ «տարիկների» դաժան հետապնդումներից հետո: Տվյալ փաստի կապակցությամբ զինվորական դատախազության կողմից հարուցվել է քրեական գործ, որի արդյունքում հուլիսի 27-ին ձերբակալվել է նույն զորամասի սերժանտ Դավիթ Ղալեչյանը:

Որոշ վկաներ, այդ թվում Արտակի մայրը, ինչպես նաեւ ամբաստանյալ Դավիթ Ղալեչյանը, ցուցմունքներ են տվել, որոնք մատնանշում են կապը Արտակին հետապնդողների միջեւ ծառայության հին եւ նոր վայրերում, սակայն «Էրեբունի» օդանավակայանի դրվագն անջատվել է որպես առանձին գործ: Հուլիսի ընթացքում ծառայության հին վայրում Ա. Պետրոսյանին հետապնդելուն առնչվող դրվագով դատավարություն է տեղի ունեցել Արմավիրի մարզի Էջմիածին քաղաքի առաջին ատյանի դատարանում. 1999 թ. սեպտեմբերի 27-ին կայացած դատավճռով սերժանտ Դավիթ Ղալեչյանը դատապարտվել է 8 տարվա ազատազրկման ընդհանուր ռեժիմի գաղութում՝ դաժան վերաբերմունքի եւ սիստեմատիկ ստորացումների ճանապարհով ինքնասպանության փորձերի հասցնելու, համասեռամոլական կապի մեջ մտնելու հարկադրման փորձի եւ ծառայական դիրքի չարաշահման համար (ՀՀ ՔՕ հոդված 104, մաս 1, հոդված 15-116, մաս 2, կետ բ):

Մյուս երեք մեղադրյալները՝ Գրիգոր Տիգրանյանը, Վարդան Հովհաննիսյանը եւ Նորայր Մելիքսեթյանը, որոնք 268-րդ հոդվածի 1-ին մասով դատապարտվել են 3 տարվա ազատազրկման, ազատազրկման վայրերում չհայտնվեցին, քանի որ մինչեւ դատը չէին ձերբակալվել, իսկ հետո դատարանի դահլիճում համաներմամբ ազատվել են պատժի կրելուց:

Արտակ Պետրոսյանի հոր՝ Խաչիկ Պետրոսյանի համառ ցանկությունը՝ դատարանի ուշադրությունը հրավիրել այն բանի վրա, որ այդ գործը չի կարելի քննել անջատ նրանից, ինչ իր որդու հետ տեղի է ունեցել հետո՝ «Էրեբունի» օդանավակայանում, դատարանը անուշադրության է մատնել:

Իսկ առանձնացված՝ զինվորի մահվան «Էրեբունու» գործով, որի հետաքննությունը դեռ շարունակվում է, մինչ օրս որեւէ մեկին մեղադրանք չի ներկայացվել: Մերժման են արժանացել Խ. Պետրոսյանի խնդրանքները՝ իրեն, որպես տուժողի ներկայացուցչի, տրամադրել գործում առկա ցուցմունքների եւ մյուս նյութերի արձանագրությունները: Դիմումները Հայաստանի զինվորական դատախազ Գագիկ Ջհանգիրյանին, ՀՀ գլխավոր դատախազ Աղվան Հովսեփյանին, ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին նույնպես անպատասխան են մնացել: Պետրոսյանի դիմումը Արդարադատության խորհուրդ վերահասցեագրվել է կրկին Գագիկ Ջհանգիրյանին:

Խաչիկ Պետրոսյանի կարծիքով, որը նա հայտնեց «Նոյյան տապանի» թղթակցի հետ զրույցում, ներկայումս հետաքննության գործընթացը միտումնավոր է ձգձգվում: Դեռ ավելին, Պետրոսյանը համոզված է, որ դատավարության ամբողջ ընթացքը ցույց է տվել, որ փորձ է արվում ամբողջ մեղքը բարդել Դավիթ Ղալեչյանի վրա, իսկ իր որդուն ներկայացնել որպես ինքնասպան՝ անպատիժ թողնելով հանցագործության մյուս մասնակիցներին: «Իմ որդին ինքնասպան չէր, ես դա ստույգ գիտեմ, եւ քննիչներին չի հաջողվի թաքցնել մեղավորներին», հայտարարեց Պետրոսյանը:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ը տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության փողոց 47
Ֆաքս 529353, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՀԱԿՈԲՅԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՀՐԱՅՐ ԶՈՐՅԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Ցրումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ընթացիկ

Մեր հասարակությունը հիվա՞նդ է, խելագարվա՞ծ է, ի՞նչ է կատարվում, իր անցյալի զարմանքն ու երեք տարի կուտակված վիրավորանքը «սեփական դաստում» (կուսակցության գրասենյակում) 1996-97 թթ. տնտեսական ցուցանիշների վերլուծական-վիճակագրական տվյալների եւ հետագա զարգացումների քննարկմանը հրավիրված քաղաքական գործիչներին եւ լրագրողներին հայտնեց «Ազատություն» կուսակցության նախագահ

«96-ը տոդիսիկ էր, վերաբերմունքը՝ նեգատիվ». ինչո՞ւ

Հարցնում է Հրանտ Բագրատյանը

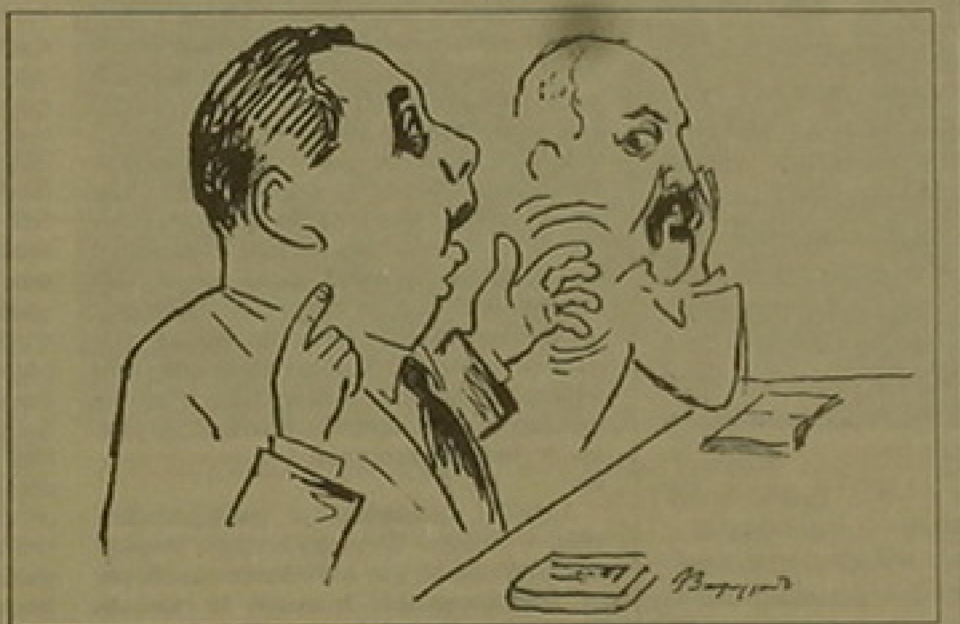

Հրանտ Բագրատյանը։ Նախկին վարչապետն իրեն ոչ թե նախկին, այլ նախկինների նախկին իշխանության ներկայացուցիչ է համարում, ոչ մի կերպ չի կարողանում հասկանալ, թե անկախ Հայաստանի կյանքում «ամենալուսավոր» 1996 թ.-ին ինչո՞ւ պարտվեց «աջերի» առաջնորդ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, 1998-ին եւ 1999-ին ինչո՞ւ հաղթեցին տնտեսությունը «վատթարացման» ճանապարհով ուղղորդած «ձախերը», առհասարակ «ինչո՞ւ այդպես եղավ»։ Տրամաբանությունը հուշում է, որ հասարակությունն, ի տարբերություն ՀՀ նախկին վարչապետի, հեռու է 1996 թվականն անկախ Հայաստանի աստղային ժամ համարելուց, ինչի հետեւանքով էլ մերժեց ազատականության գաղափարը վարկաբեկված վայրի ազատականությունը, սակայն պրն Բագրատյանին այս բացատրությունն, անշուշտ, չի բավարարում։

ՀՀ վիճտեսկոմի երբեմնի նախագահ Էդուարդ Աղաջանովի վերլուծությունը, որ հրամցվեց քննարկման մասնակիցներին, կոչված էր փաստելու պրն Բագրատյանի մեկնակետը՝ «96-ը տոդիսիկ էր», ըստ այդմ՝ ցույց տալու, թե որքան անարդարացի էր «տոդիսիկիզմին» ոչ համարժեք եւ ուղղակիորեն հակառակ, ընտրությունների միջոցով դրսեւորված հասարակական «նեգատիվ վերաբերմունքը»։ Ըստ ներկայացված տվյալների, 1996 թ. ոչ միայն տնտեսական ակտիվության, այլեւ հայաստանյան արտադրանքի արտահանման բարձրակետն էր. պարզվեց ոսկերչական իրերի եւ թանկարժեք մետաղների (48,9 տոկոս), մեքենաների եւ սարքավորումների (12 տոկոս), քիմիական արդյունաբերության արտադրանքի եւ մետաղի ջարդոնի հաշվին։ Վերջինիս արտահանումը ոչ միայն չի նվազել, այլեւ, ըստ պրն Աղաջանյանի, 2 տոկոսով ավելացել է (ներկաներից մեկը զարմացավ՝ ուրեմն արտահանելու ջարդոն դեռ մնացե՞լ է)։ Միգրացիոն տվյալները «սարսափազդու» են. արտագաղթածների 30 տոկոսը բարձրագույն կրթություն ունի, մինչ անգրագետները 0 տոկոս են կազմում, «այսինքն, Հայաստանում մնում են դեբիլները» (անհասկանալի է, թե խորհրդային «կործանարար» ժամանակներում արմատախիլ արված անգրագիտությունն ինչպես կարող էր «արտագաղթել» Հայաստանից)։

Ի՞նչ է նշանակում զարգացնել արդյունաբերությունը, ո՞ր արդյունաբերությունը պետք է զարգացնել՝ քարե՞ դարի (խոսքը խորհրդային Հայաստանի արդյունաբերության մասին է, որը «տնտեսական աբսուրդ» շոյիչ բնորոշմանն արժանացավ), արդյունաբերության ո՞ր ճյուղերը պետք է զարգացնել՝ էներգատա՞ր, թե՞ ոչ էներգատար, գիտատա՞ր, թե՞ ոչ գիտատար, նյութատա՞ր, թե՞ ոչ նյութատար։ Այս հարցերին պատասխանելուց հետո միայն կարելի է կազմել Հայաստանի զարգացման սոցիալ-տնտեսական ծրագիրը, արձանագրեց բանախոսն ընդգծելով, որ «գեղեցիկ մակրոտնտեսական ցուցանիշները» հաճախ ձեւական բնույթ են կրում, բանկային համակարգի կայացումն ինքնանպատակ է եւ պատրանքային, էներգետիկայի զարգացումն առանց սպառողի (արդյունաբերության) անիմաստ։ Այս անմխիթար պատկերը ֆիքսելով, պրն Աղաջանովն ամբողջացրեց ասելիքը. Հայաստանի մեծագույն ողբերգությունն այն էր, որ լիբերալ-դեմոկրատական թեւը չմասնակցեց խորհրդարանական ընտրություններին՝ սահմանափակելով ժողովրդի ընտրությունը։

Շատերը հիշում են, ոմանք, գուցե, մոռացել են, թե նախկին վարչապետն ինչպես էր «խաղարկում» թվերն ու փաստերը՝ իրականության հետ առնչություն չունեցող տնտեսական ծրագրերի հրաշքներ ներկայացնելով։ Այդ հմտությունն այսօր էլ չի դավաճանել Հրանտ Բագրատյանին ու նրա համախոհներին, ուստի՝ քննարկման մի մանրամասն, որ, կարծում ենք, ընթերցողին թույլ կտա կողմնորոշվել, թե որքանով հավաստի են ներկայացված թվերն ու եզրակացությունները։ Խոսքը մամուլի վերաբերյալ պրն Բագրատյանի դիտարկման մասին է. ըստ նախկին վարչապետի, «աջերի» իշխանության օրոք ով ինչ ուզում էր, գրում էր, ում ուզում էր անպատվում էր, բայց Բագրատյանի մտքով չէր անցնում որեւէ մեկին դատի տալ, ազգային հեռուստատեսության «դեմոկրատիան», մասնավորապես, գերազանցում էր ներկայումս գործող 10 հեռուստաընկերությունների ազատությունը միասին վերցրած։ Պրն Բագրատյանը թերեւս մոռացել է, որ այն երանելի ժամանակներում, որի մասին խոսում էր, այո, առանց դատ ու դատաստանի ծեծվում էին լրագրողներ, փակվում թերթեր, հրդեհվում խմբագրություններ։

Եվս մի հետաքրքիր հանգամանք. քննարկմանը ներկա էր եւ Հրանտ Բագրատյանի կողքին պատվավոր տեղ էր զբաղեցրել ԻՄ նախագահ Պարույր Հայրիկյանը. դեռեւս խորհրդարանական ընտրությունների նախօրեին ուրվագծվող ԻՄ-«Ազատություն» համագործակցությունը կարծես սկսում է կայանալ լիբերալ ուժերի ակումբի շրջանակում, որի հիմնումը ավետեց Հրանտ Բագրատյանը։

ԼՈՒԻԶԱ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԱՍՈՒԼԻՍ

«Երեւանի ավագանիները»՝ կայանալու մտահոգությամբ

Հայաստանում տեղական ինքնակառավարումը, մասնավորապես եւ գլխավորապես ավագանիների ինստիտուտը չի կայացել, տեղական ինքնակառավարման մասին օրենքով նրանց ամրագրված լիազորությունների իրականացումն ապահովող մեխանիզմներ եւ ենթաօրենսդրական ակտեր, վերահսկողական գործառույթն իրականացնելու լծակներ չկան, արձանագրեց «Երեւանի ավագանիներ» հասարակական կազմակերպության (ՀԿ) նախագահ, Ավանի ավագանու անդամ եւ թեկնածու Ռոբերտ Գաբրիելյանը՝ երեկ հրավիրված մամուլի ասուլիսում։ Ուստի Երեւանի տարբեր համայնքների ավագանիների մոտ 8 տասնյակ անդամներ հավաքվել են «մի տանիքի տակ»՝ համայնքային ավագանիների համագործակցության զարգացմանը, քաղաքապետներին հակակշռելու կոչված, սակայն իրականում ձեւական, համայնքների բյուջեները եւ քաղաքապետների հավակնությունները ձեւականորեն հաստատող, հասարակական կարգով գործող այդ մարմինները «կայացնելու» մտահոգությամբ։

Ավագանիների թեկնածուները հաճախ չգիտեն, թե ինչի համար են ընտրվում, ինչ բան է համայնքային բյուջեն, վերահսկողությունը։ Ըստ այդմ՝ ՀԿ-ների կենտրոնների աջակցությամբ կազմակերպությունը ծրագիր է մշակել՝ «շահառուների (բնակչության- Լ. Պ.) մասնակցությունը տեղական ինքնակառավարման օրենսդրական բարեփոխմանը» նպաստելու, ավագանիների անդամների իրազեկությունը բարելավելու նպատակով։ Պրն Գաբրիելյանի համոզմամբ, ավագանիները պետք է գոնե մասամբ (նախագահի, քարտուղարի մակարդակով) վճարովի, պրոֆեսիոնալ մարմիններ լինեն՝ օժտված քաղաքապետի վրա ազդելու իրական լծակներով (ըստ գործող օրենքի, ավագանիների նիստերը հրավիրում եւ վարում է քաղաքապետը, որն ամենեւին շահագրգռված չէ համայնքային «խորհրդարանների» խորհրդակցական գործառույթ «իրականացնող» այդ մարմինների կայացմամբ)։

Որոշ համայնքներում ավագանիներն ապահովված չեն աշխատանքային տարածքներով (աշխատասենյակներով), համայնքային բյուջեները վերջին տարվա ընթացքում կանոնավոր թերֆինանսավորվում են, պետական լրավճարները բյուջե են մուտքագրվում տարեվերջին, հաջորդ տարվա սկզբում՝ վերադարձվում պետբյուջե։ Այս բացերը վերացնելու բանալին, բանախոսի եւ նրա գործընկերների՝ Նոր Նորք, Կենտրոն եւ Դավիթաշեն համայնքների ավագանիների անդամներ Յուրա Ջիլավյանի, Աշոտ Փանոսյանի եւ Արտակ Պետրոսյանի կարծիքով, ժողովրդին ակտիվացնելն է՝ օրենսդիր մարմնի վրա ազդելու, մշակված օրենսդրական բարեփոխումները Ազգային ժողով կամ գոնե գարնանային նիստերի օրակարգ մտցնելու ակնկալիքով։ «Ազգի» հարցին՝ ինչպե՞ս են մտադիր ակտիվացնել ժողովրդին, պրն Գաբրիելյանը պատասխանեց. կլոր սեղաններ, հեռուստահաղորդումներ, քաղաքացիների ընդունելություն։ Միջոցառումներ, որոնց արդյունավետությունն «էս գլխից», անկեղծ ասած, քիչ հավանական է թվում։

Լ. Պ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

«Հույսի կամուրջը» քարոզարշավ է սկսում

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Հաշմանդամ երեխաների հիմնահարցերով զբաղվող «Հույսի կամուրջ» հասարակական կազմակերպությունը Երեւանում հոկտեմբերի 25-ից սկսելու է քարոզարշավ։ Կազմակերպության նախագահ Սուսաննա Թադեւոսյանն ասաց, որ քարոզարշավի շրջանակներում կանցկացվի հաշմանդամ երեխաներին հանրակրթական դպրոցներում ներգրավվելու խնդրին նվիրված սեմինար՝ մարզային կրթության վարչության աշխատակիցների մասնակցությամբ, կնկարահանվի ֆիլմ, կհրատարակվեն տեղեկատվական թերթիկներ եւ այլն։ Ի դեպ, Դիլիջանում կազմակերպության ստեղծած հաշմանդամների ծնողական խմբի աջակցությամբ չորս հաշմանդամ երեխա այս տարի հաճախում են հանրակրթական դպրոց։ Իսկ խումբը առաջին քայլն է Դիլիջանում կազմակերպության մասնաճյուղ բացելու ուղղությամբ, այդպիսի մասնաճյուղեր արդեն գործում են Ստեփանավանում եւ Վանաձորում։

Հայաստանում գրանցված է 963 լրատվամիջոց

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ ՀՀ արդարադատության նախարարությունում գրանցված լրատվամիջոցների թիվը հոկտեմբերի 21-ի դրությամբ կազմում է 963, հասարակական կազմակերպությունների թիվը հասել է 2053-ի, իսկ քաղաքական կազմակերպություններինը՝ 87-ի։ Այս մասին «Նոյյան տապանի» թղթակիցը տեղեկացավ հիշյալ նախարարությունում։ Ամեն ամիս նախարարությունում գրանցվում է շուրջ 25-30 հասարակական կազմակերպություն, իսկ վերջին քաղաքական կազմակերպությունը, որը գրանցվել է այս տարի՝ օգոստոս ամսին, «Արդարություն» հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունն է։ Նվազել են նաեւ մամուլի միջոցների գրանցման տեմպերը. եթե սեպտեմբերին գրանցվել է 7 լրատվամիջոց, ապա հոկտեմբերին առայժմ գրանցվել է 3 լրատվական միջոց՝ «11» ռադիոխմբագրությունը, «Քույրական գործ» ամսաթերթը եւ «Հուսաստղ» պարբերաթերթը։

Համաշխարհային բանկը դիտում են իբրեւ վարկերի գանձանակ

Սկիզբը էջ 1

Հայաստանը 1995 թ. սեպտեմբերին ՀԲ-ից ստացավ մայրուղիների վերականգնման առաջին վարկը՝ 16 մլն դոլար, 97 թ. հունիսին մենք ստացանք նույն ծրագրի շրջանակում լրացուցիչ 15 մլն դոլար։ Մայրուղիների վերակառուցման վարկային ծրագրում լուրջ մասնակցություն են ունեցել Ֆրանսիայի, Հոլանդիայի կառավարությունները եւ Եվրամիությունը։ Հայաստանի կառավարության մասնաբաժինը վարկային ծրագրում 3,9 մլն դոլար է։ Առ այսօր այս վարկի շնորհիվ բարեկարգվել է 560 կմ ճանապարհահատված։ Ծրագիրն ավարտվում է 2000 թ., այդ ընթացքում կբարենորոգվի եւս 80 կմ ճանապարհահատված եւ Պուշկինի լեռնանցքի թունելը։ Գլխավոր մայրուղիների 640 կմ-ը, ըստ Անդերս Բոնդեի եւ նրա հայաստանյան գործընկերների, կհամապատասխանեցվի միջազգային տարական չափանիշներին։ Բարենորոգումների շնորհիվ ՀՀ կառավարությունը տարեկան արդեն տնտեսում է 70-80 մլն դոլար։ Ցայժմ իրացվել է վարկային միջոցների 24,4 մլն դոլարը եւ կառավարության մասնաբաժինը գրեթե ամբողջությամբ՝ 3,4 մլն դոլար։ Սակայն Հայաստանում շատ վերականգնման կարիք ունեն 3300 կմ ընդհանուր երկարությամբ ճանապարհներ՝ հանրապետական եւ միջպետական նշանակության, եւ անհրաժեշտ է տարեկան 30 մլն դոլար, որպեսզի ունենանք անվտանգ ուղիներ։

Ո՞ւմ է պետք ճանապարհը, որը չի տանում դեպի տաճար

ՀԲ-ն առաջին վարկային ծրագրի հաջող իրացումից հետո պատրաստվում է մեր կառավարությանը հատկացնել նոր տրանսպորտային վարկ՝ 3 հիմնական ուղղություններով. ա) մնացյալ մայրուղիների վերանորոգում, կամուրջների բարեկարգում եւ անվտանգության խնդիրների մասնակի լուծում, այս ոլորտին կհատկացվի 30 մլն դոլար. բ) երկաթուղային ճանապարհների վերակառուցում, շարժակազմի հնարավորին վերազինում՝ 16 մլն դոլարի շրջանակներում։ Հընթացս կփոփոխվի երկաթուղու վարչության կառույցը։ գ) Մետրոյի բարենորոգում՝ 7 մլն դոլարի շրջանակում։ Հայտնի է, որ ստորերկրյա ջրերը Երեւանի մետրոյի կայարանների համար ամենավտանգավորն են։ Նշված գումարի միջոցով հնարավոր կլինի ամրացնել մետրոյի կայարանները, մասամբ վերանորոգել շարժասանդուղքները եւ գնացքները՝ դրանք օժտելով հակահրդեհային պաշտպանությամբ, ինչպես նաեւ արդիականացնել ազդանշանային համակարգը։

Այս թվականի դեկտեմբերին կամ առավելագույնը 2000-ի հունվարին տրանսպորտային նոր վարկի ծրագիրը պատրաստ կլինի, եւ կսկսվեն ՀԲ-ի հետ գումարների հատկացման եզրափակիչ բանակցությունները։ Անդերս Բոնդեն շեշտեց, որ 2000 թ. մարտին հնարավոր կլինի ծրագիրը ներկայացնել ՀԲ խորհրդի հաստատմանը։ Զուգահեռաբար բանակցություններ են ընթանում Միջազգային զարգացման գործակալության հետ (IDA), որը վարկային ծրագրի հիմնական մասնակիցներից է, Ճապոնիայի կառավարությունը եւս պատրաստ է մասնաբաժին ունենալ ինչպես վարկային, այնպես էլ դրամաշնորհային ծրագրերում։ Անդերս Բոնդեն, ի պատասխան լրագրողների անհանգստության, պնդեց, որ վարկային ծրագրի խորհրդատվական բաժինը հիմնականում դրամաշնորհների հաշվին է կայանում եւ ոչ թե վարկային միջոցների։ Վարկերն արտոնյալ են. 10 տարի անտոկոս, այնուհետեւ 0,75 տոկոս՝ սպասարկման վճար։ Անդերս Բոնդեի գնահատմամբ, առավելագույնը, որ կարող է գանձվել Հայաստանից, 3-4 տոկոսն է։ ՀՀ կառավարությունը եւս մասնակցելու է ծրագրին, ՀԲ պահանջն է, որ կառավարության համաֆինանսավորումը կազմի 15 տոկոս, այսինքն՝ շուրջ 10 մլն դոլար։ Հայաստանի տրանսպորտային նոր վերազինմանը ՀԲ-ն կհատկացնի շուրջ 50 մլն դոլար, իսկ Հայաստանը՝ 10 մլն։

«Ազգի» հարցին, թե օդային տրանսպորտի բարենորոգման ի՞նչ առաջարկներ ունի ՀԲ-ն՝ հաշվի առնելով մեր օդանավակայանների թռիչքուղիների բավական անբարեկարգ վիճակը եւ օդային շարժակազմի բարոյական ու տեխնիկական մաշվածության բարձր աստիճանը, Անդերս Բոնդեն հայտնեց, որ Հայաստանի օդանավակայանների թռիչքային ուղիների վերականգնման համար պահանջվում է 17 մլն դոլար։ ՀԲ-ն պատրաստ է Հայաստանի կողմից փաստարկված յուրաքանչյուր ծրագիր քննարկել։ Կարծում ենք, որ մեր տրանսպորտի նախարարությունը պետք է արագ ձեռնամուխ լինի օդային տրանսպորտի ոլորտում անհրաժեշտ ներդրումների տեխնիկատնտեսական հիմնավորմանը։

Իբրեւ վարկային միջոցների տրամադրման նախապայման՝ ՀԲ-ն առաջարկում է մեր կառավարությանը ստեղծել ճանապարհային անվտանգության հատուկ խորհուրդ, որը կղեկավարի տրանսպորտի նախարարը, խորհրդում ընդգրկված կլինեն գրեթե բոլոր նախարարությունների ներկայացուցիչները՝ նվազագույնը փոխնախարարների մակարդակով. նրանք էլ կամբողջացնեն Հայաստանի տրանսպորտային ռազմավարությունը։ Ի պատասխան մեր մտավախության, թե այս խորհուրդը լրացուցիչ գումարներ կպահանջի մեր՝ առանց այն էլ բազմաճեղք բյուջեից, Անդերս Բոնդեն հավաստիացրեց՝ խորհուրդը հասարակական կառույց է, այնտեղ աշխատավարձեր չեն բաժանելու։ Իսկ առայժմ Հայաստանում յուրաքանչյուր տարի 250-350 մարդ է զոհվում ճանապարհների անբարեկարգությամբ պայմանավորված ավտովթարներից, իսկ 1400 մարդ լուրջ վնասվածքներ է ստանում։ Երկիրը կրում է 40-60 մլն դոլարի տարեկան վնաս։ Հայաստանում վիճակը 6 անգամ ավելի վատթար է, քան Անդերս Բոնդեի հայրենի Շվեյցարիայում։

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՍՓՅՈՒՌՔԻ ՄԱՄՈՒԼ

Նոր կաթողիկոսի ընտրությունը՝ առողջ դատողության խնդիր

Հայ առաքելական եկեղեցու 6 արքեպիսկոպոսների վերջերս ստորագրած «Հովվական ուղերձը» վատ ծառայություն մատուցեց համայն հայությանը՝ անհարմար դրության մեջ դնելով բոլորին: Հենց այն ժամանակ, երբ մենք պաշտպան պետք է կանգնեինք վաղուց ի վեր հաստատված ընտրական գործելակերպին, դիմագրավում ենք բազում ասեկոսեների, անհիմն պնդումների եւ նույնիսկ մեղադրանքների՝ ուղղված կաթողիկոսական ընտրության թեկնածուների, հասարակության ականավոր անդամների եւ նույնիսկ Հայաստանի կառավարության դեմ: Իսկ այն հիմնականը, ինչը պակասում է ընտրության ամբողջ գործընթացում, հավակնորդ-թեկնածուների վերաբերյալ տեղեկությունն է: Մեր լսածների մեծամասնությունը երկրորդական վկայություններ են, շատ հաճախ սահմանափակ եւ անպայմանորեն սուբյեկտիվ եւ կանխակալ: Ավելին, մամուլը նույնպես սպառիչ եւ անկողմնակալ չի ներկայացնում այս կամ այն թեկնածուին, չի նշում նրա ձեռքբերումները, որակավորումը, ձգտումներն ու ծրագրերը: Փոխարենը ճշմարտությունն է աղավաղվում եւ հավաստի աղբյուրներ են վկայակոչվում՝ մարդկանց վարկաբեկելու նպատակով: Համայնքը մեծապես կշահեր, եթե վեց արքեպիսկոպոսները փորձ անեին ներկայացնելու թեկնածուների արժանիքները:

Ուղերձը առավել մտահոգիչ ու վրդովեցուցիչ է այն առումով, որ հոգեւորականությունը հրապարակայնորեն զբաղվում է հակամարտություն սերմանելով եւ դրանով իսկ խաթարելով մեր եկեղեցու առանց այն էլ խախուտ միասնությունը: Որոշ թեկնածուներ անխնա հարձակում են գործում իրենց գործընկերների վրա, իսկ նրանցից մեկը Միացյալ Նահանգներ կատարած իր այցը վերածել է ինքնաքարոզչության եւ առիթը բաց չի թողնում մեղադրական խոսքերով պախարակելու մեկ ուրիշ թեկնածուի: Նման վարքագիծը խիստ ցավալի է եւ դատապարտելի: Դա օրինակելի չէ եւ բոլորովին վայել չէ մեր հոգեւոր առաջնորդներին: Չմոռանանք նաեւ, որ շատ ուրիշ նշանավոր եպիսկոպոսներ զարմացած էին ուղերձի հրապարակումից:

Ինչքա՜ն շուտ ենք մոռանում: Գարեգին արքեպիսկոպոսը, որի դեմ են ուղղված մեծ մասամբ բոլոր քննադատությունները, չորս տարի առաջ գլխավոր թեկնածուն էր եւ վայելում էր ընտրության ժամանակ հավաքված պատվիրակների մեծամասնության վստահությունը այն ամենի համար, ինչ արել էր իր ամենախիտ բնակեցված թեմում: Ի՞նչ պատահեց անցած չորս տարիների ընթացքում: Նա առավել հարստացրեց իր փորձառությունը՝ սերտորեն համագործակցելով վաղամեռիկ Վեհափառի հետ, որն էլ իր հիվանդության օրերին նրան նշանակեց կաթողիկոսական ընդհանուր փոխանորդ: Սիրված եւ հարգված իր թեմում՝ նա մեծապես նպաստել է հավատացյալների թվի աճին ու արժանացել հայտնի մարդկանց վստահությանը: Վերջիններս, այդ վստահության շնորհիվ, ֆինանսական մեծ գումարներ են տրամադրել նոր եկեղեցիներ կառուցելու նպատակով: Ներկայիս չորս նոր եկեղեցիներ կառուցման ընթացքում են: Բացի այդ, յոթ տարի առաջ նա ձեռնամուխ եղավ Սեւանում նոր դպրանոցի կառուցմանը եւ այժմ մշակում է նրա ընդլայնման ծրագրերը: Ներկայիս դպրանոցն ունի 50 ուսանող, եւ 35 շրջանավարտներ արդեն իսկ ձեռնադրվել եւ ծառայում են մեր եկեղեցում: Նա կազմակերպել է ինչպես երիտասարդների, այնպես էլ երեխաների հոգեւոր կենտրոններ, որոնցում ընդգրկված են ավելի քան 4000 հոգի: Այդ կենտրոնները այցելած յուրաքանչյուր ոք հպարտությամբ կարող է խոսել երեխաների շրջանում հոգեւոր նշանակալի զարթոնքի մասին: Նա նույնպես ղեկավարում է ավելի քան հինգ հազար որբերի հովանավորության ծրագիրը: Եվրոպայում եւ Հայաստանում իր հոգեւոր ծառայության տարիները, ինչպես նաեւ գերմաներեն, անգլերեն եւ ռուսերեն լեզուների իմացությունը մեծապես նպաստում են գլոբալ հեղինակություն վայելելու նրա հնարավորություններին: Հայ ժողովրդին ծառայելու նրա կարողություններն ու ձեռքբերումները լավագույն գրավականն են իր պատրաստակամությանը ծառայելու ոչ միայն Հայաստանի եւ ԱՊՀ-ի, այլեւ համայն աշխարհի հայությանը:

Ինչպե՞ս ենք գործելու այսուհետ: Հույսով ենք պատվիրակները կկարողանան ցույց տալ ժամանակի փորձություններին դիմացած գործընթացի առավելություններն ու արժանիքները: Վստահ ենք, որ Ազգային եկեղեցական ժողովի նիստին նրանք իրենց պարտքը կկատարեն արժանապատվությամբ, բարյացակամությամբ եւ քրիստոնեական ոգով ու շնչով: Բոլոր հայերի բարեկեցությունն ու մեր եկեղեցու հզորությունը վեր պետք է լինեն բոլոր տեսակի անձնական հաշիվներից:

ՆԱԶԱՐ ՆԱԶԱՐՅԱՆ
Փոխնախագահ եւ գանձապահ Հայկական բարեգործական ընդհանուր միության
Նյու Ջերսի
«Արմինիան միրոր Սփեքթեյթըր»

ԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Մեր հարգարժան հոգեւորականները դարձյալ շփոթմունքի մեջ են

Մեր հարգարժան հոգեւորականներն անհաջողության մատնվեցին 1995-ին, իսկ այսօր, դատելով սեպտեմբերի 25-ին Սբ. Վարդան տաճարում տեղի ունեցած հատուկ հավաքի ավարտին հրապարակված 14 էջանոց դիմումից, նրանք անպատրաստ են եւ նույնիսկ խուճապահար: Հավաքի նպատակն էր ընտրել համապատասխան պատվիրակներ՝ մասնակցելու Սբ. Էջմիածնում այս ամսվա ավարտին կայանալիք կաթողիկոսական ընտրություններին: Սկզբից եւեթ նշենք, որ այդ ընտրություններում Հայաստանի կառավարության միջամտության վերաբերյալ այնտեղ արտահայտված վախը «տեղային» է եւ չպետք է ստվեր գցի եպիսկոպոսների ամբողջ դասի վրա: Բայց ԱՄՆ-ի Հայկական եկեղեցու Արեւելյան թեմի առաջնորդի մտահոգություններն ու բարձրացրած հարցերն, այնուամենայնիվ, արտահայտում են իրական իրավիճակն այն առումով, որ եպիսկոպոսներն այսօր անում են այն, ինչ արեցին (կամ ավելի ճիշտ՝ չարեցին) 1995-ին՝ վաղամեռիկ Գարեգին Ա կաթողիկոսի ընտրության նախօրյակին: Նրանք անպատրաստ էին եւ անմիաբան, ու դա էլ թույլ տվեց, որ ասպարեզ գա մեկ ուրիշ իշխանություն եւ միջամտի՝ ստեղծելով աննախադեպ իրավիճակ:

Ամենահասարակ դասն անտեսվեց այդ ժամանակ: Անտեսվում է նաեւ այսօր: Եթե դու թերանաս կատարել քո պարտականությունները, ապա մեկ ուրիշն անպայման կկատարի քո փոխարեն: Նույն վախն այն ժամանակ էլ կար, եւ եպիսկոպոսների դասը չկարողացավ միասնականություն ցուցաբերելով կանգ առնել առնվազն երեք թեկնածուի վրա: Ստեղծված կացությունից օգտվեց ավելի հզոր մի մարմին՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

Չպետք է մոռանանք, որ թեկնածուները պետք է ընտրվեն Ազգային հոգեւոր ժողովի անդամներից եւ, ըստ կանոնադրության, բոլոր եպիսկոպոսներն էլ կարող են հավակնել այդ բարձրագույն պաշտոնին: Բայց դա դեռ հարցի իրավական կողմն է: Այդ ժողովում պատվիրակներին նախապատրաստելը, համապատասխան թեկնածուների քննարկումներ անցկացնելն անհրաժեշտ քայլ է, որ պետք է առնվի: Բայց դրա համար անհրաժեշտ է ղեկավարություն ունենալ, միասնականություն հանդես բերել եւ հոգեւոր արիություն ցուցաբերել, որպեսզի պատշաճ ժամանակին բոլորի կողմից համաձայնեցված թեկնածուների ցուցակը պատրաստ լինի: Չէ՞ որ վերջին հաշվով բոլոր ընտրություններն էլ հիմնված են առողջ, ազատ քարոզչության վրա, որ հարգում է հակառակորդին եւ ընտրարշավի կառուցողական ոգին: Սփյուռքում տարածված զեկուցագիրն ընդգրկում էր «Հովվական մի ուղերձ»՝ ստորագրված վեց արքեպիսկոպոսների կողմից, որում նշվում էր, որ Հայաստանի բարձրագույն իշխանությունները կաթողիկոսական առաջիկա ընտրություններում նախապատվությունը տալով թեկնածուներից մեկին՝ ամեն ջանք գործադրում են նրան կաթողիկոս ընտրելու համար: Եթե սա վնասակար եւ դատապարտելի երեւույթ էր, ինչո՞ւ եպիսկոպոսների մեծամասնությունը չստորագրեց այդ ուղերձը: Ճիշտ է, խոսակցություններ կան, որ թե՛ Հայաստանում, թե՛ սփյուռքում 30 այլ եպիսկոպոսներ պաշտպանել են հետագայում այդ ուղերձը, սակայն դրանք փաստական ոչ մի արժեք չեն ներկայացնում: Խնդիրն առավել անսովոր եւ հարցական է դառնում, երբ այդ ստորագրությունների թվում մենք չենք տեսնում երկու կարեւոր՝ ԱՄՆ-ի Արեւմտյան թեմի եւ Կանադայի արքեպիսկոպոսների ստորագրությունները: Եթե իրոք կառավարությունը թելադրողի դերում է հայտնվել, ինչո՞ւ են եպիսկոպոսները լուռ դիտում, թե ինչ արդյունք է ունենալու ընտրությունը: Ինչո՞ւ փոխարենը չեն առաջարկում իրենց թեկնածուներին՝ առավելագույնը երեք հոգու, միասնաբար չեն կառչում այդ ցուցակից: Նրանք պարտավոր են այդ անել առանց քինախնդրության կամ հավակնությունների: Հասկանալի է, որ հարյուր տոկոսանոց համաձայնության հասնելն անկարելի երեւույթ է, սակայն որոշակի թվով համախոհների կարծիքը կարող է հիմք ծառայել եւ պատվիրակներին առաջնորդել դեպի ցանկալի արդյունք: Մեր դարի կաթողիկոսական նախորդ ընտրություններում այս ճանապարհն է օգտագործվել: 1911 թ. դեկտեմբերին բացի Գեւորգ Ե-ից, ամենահավանական թեկնածուների ցուցակում էին Եղիշե Դուրյանը եւ Մաղաքիա Օրմանյանը: Ռուսաստանի ցարը վերջում ընտրություն պետք է կատարեր Գեւորգ Ե-ի եւ Եղիշե Դուրյանի միջեւ: Երկուսին էլ պաշտպանում էին ականավոր եպիսկոպոսներ, ինչպիսիք էին Թորգոմ Գուշակյանն ու Բաբկեն Գյուլեսերյանը: 1932-ի նոյեմբերին նույնը կրկնվեց Խորեն Ա Մուրադբեկյանի հետ, որը նույնպես տեղապահ էր նշանակվել եւ որին անվերապահ վստահում էին եպիսկոպոսները՝ որպես միակ թեկնածուի, որն արժանի էր գահին: Խորեն Ա-ն առաջինն էր, որ ընտրվեց խորհրդային իշխանության օրոք: Ինչ վերաբերում է 1945 եւ 1955 թվերի համապատասխանաբար Գեւորգ Զ-ի եւ Վազգեն Ա-ի ընտրություններին, ապա պետք է նշել, որ դրանք բավական հարթ են ընթացել՝ կառավարության ինչպես հավանության, այնպես էլ պաշտպանության պայմաններում: Այդ ընտրությունները դարձան իսկական օրհնություն մեր եկեղեցու եւ մեր ազգի համար: Սրանք իրադարձություններ են մեզ համար, որոնցից դասեր պետք է քաղել: Ժամանակի մեծ արքեպիսկոպոսները եղել են մեծ առաջնորդներ: Նրանք համեստ հոգեւորականներ են եղել, բայց նրանց իմաստնությունն իրենց միասնականության եւ ներդաշնակ գործելու մեջ է եղել: Նրանք դիմագրավել են քաղաքական ուժեղ դիմադրության, բայց կարողացել են պահպանել Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու անկախությունը կաթողիկոսական ընտրությունների ժամանակ:

ՀԱՅՐ ԶԱՒԵՆ ԱՐԶՈՒՄԱՆՅԱՆ
Փիլիսոփայական գիտությունների դոկտոր
ԱՄՆ, Ֆլորիդա
«Արագայ»

Պոլսոյ պատրիարքին յախուռն յայտարարութիւնները

Պոլսոյ պատրիարքը՝ Մեսրոպ արք. Մութաֆեան, հարցազրոյց մը ունենալով «Նոյեան Տապան» գործակալութեան թղթակցին հետ,(*) ի միջի այլոց ըսած է.

«Վազգէն Ա-ի վախճանումէն ետք, դժբախտաբար, ոմանք արուեստական միջոցառումներով, Ս. Երուսաղէմի վաւերական պատրիարքը հեղինակազրկելու փորձ մը ըրին եւ յանկարծ «Մէկ ազգ մէկ հայրենիք, մէկ եկեղեցի» զգացական լոզունգով նախընտրելի նկատուեցաւ Անթիլիասէն բերել Կիլիկիոյ Գարեգին կաթողիկոսը: Եկեղեցին 40 տարիէ ի վեր հայրապետական ընտրութիւն չէր կատարած, սրբազան եպիսկոպոսները բաւարար առիթ չէին ունեցած խորհրդակցելու, ուստի, այս պայմաններուն մէջ, առանց երկար բարակ քննարկումի կամ վիճաբանութեան, Գարեգին Ա դարձաւ Ամենայն Հայոց կաթողիկոս: Կատարուածը թէեւ կանոնական տեսակէտէն վիճելի էր, սակայն նորընտիր հայրապետին երկնատուր շնորհքները ակներեւ էին:

Գործակցեցանք իր հետ, երբեմն ալ մեր դիտողութիւնները ըրինք, երբ մի քանի անգամ փորձեց շրջանցել եպիսկոպոսական դասը: Տէրը հոգին լուսաւորէ. ցաւօք, կարճ եղաւ իր գահակալութիւնը: Աւելի ճիշդ է ըսել, թէ ժամանակ չունեցաւ նոր կանոնադրութեան մը պատրաստութեան աշխատանքներուն անձամբ հսկելու:

Գարեգին Ա-ի ամենէն կարեւոր յաջողութիւնը եղաւ Գէորգեան ճեմարանի վերակազմութեան տրուած զարկը, նոր համալսարանի մը հիմնումը:

Յաջող էր նաեւ միջեկեղեցական յարաբերութիւններու մէջ, սակայն չկրցաւ այդ մարզին մէջ ներգրաւել մեր եկեղեցիին ամբողջականութիւնը եւ յարաբերութիւնները շօշափելի արդիւնքներ չյաւանդեցին երրորդ հազարամեակը թեւակոխող Հայ Առաքելական եկեղեցիին:

Նոր կաթողիկոսի յաջողութիւնը կախուած է, թէ ան ինչպէս կ'ընկալուի հոգեւորականներու եւ հաւատացեալներու կողմէ: Սա «ներսէն» կամ «դուրսէն» ըլլալու մակերեսային եւ արհեստական խնդիրը չէ: Պէտք չէ մոռնալ, որ Խրիմեան Հայրիկի եւ Վազգէն Ա-ի նման ժողովուրդի սրտի գահին վրայ բազմած բազում հայրապետներ «ներսէն» չէին: Ցեղը ձայն, ազգը կամք, ժողովուրդը հաւաքական խիղճ ունի: Այս հաշուի պէտք է առնել եւ յարգել ժողովուրդը: Ժողովուրդը այլեւս ձեւեր կը գտնէ ոեւէ մակարդակի վրայ գտնուող իր առաջնորդին հասկցնելու, թէ ան հաւասար եւ սեփական չէ իրեն»:

Մութաֆեան պատրիարքի այս հարցազրոյցէն ուրիշ մէջբերումներ ընելէ առաջ, անհրաժեշտ ըսենք, թէ հայ մամուլը, նկատի ունենալով Պոլսոյ պատրիարքութեան փափուկ եւ զգայուն կացութիւնը, միշտ ալ զգուշութեամբ եւ շրջահայեցութեամբ վարուած է դարաւոր այդ Աթոռին հետ: Սպասելի է, որ հիմա այդ Աթոռը զբաղեցնող եկեղեցականը եւս առնուազն ցուցաբերէ նոյն զգուշաւորութիւնը, երբ կը խօսի Հայաստանեայց եկեղեցիին, Հայաստանի պետութեան եւ կամ ընդհանրապէս՝ հայութեան մասին: Պատրիարքը, դժբախտաբար, այդ զգուշաւորութիւնը չի ցուցաբերեր վերջերս: Ո՞րկէ այս համարձակութիւնը՝ այդ ալ ուրիշ խնդիր:

Այս առիթով, ուշագրաւ է անգլիական «Ռէօյթըր» գործակալութեան նոյեմբեր 11 թուակիր Լոս Անջելըսէն ղրկուած հեռագիրը, ուր կ'ըսուի, թէ թրքական կառավարութիւնը, Պոլսոյ Պատրիարքին միջոցով, անուղղակիօրէն միջամուխ կ'ըլլայ Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի ընտրութեան եւ կը փորձէ վարկաբեկել Հայաստանի Հանրապետութեան ժողովրդավարօրէն ընտրուած կառավարութիւնը:(**)

Հիմա տեսնենք, թէ ինչե՞ր կ'ըսէ Սրբազան պատրիարքը:

«Որոշ զանգուածային լրատուամիջոցներ վերջերս հետեւողականօրէն կը փորձեն աղաւաղել իմ արտայայտած մտահոգութիւնս որոշ վտանգաւոր գաղափարներու շուրջ, որոնք տարածուեցան հոգելոյս Գարեգին կաթողիկոսի վախճանումէն անմիջապէս յետոյ: Որոշակի շրջանի գաղափարներ սկսան տարածուիլ զանազան լրատուամիջոցներու կողմէ, օրինակ՝ «Կաթողիկոսը պէտք է տեղացի կամ հայաստանցի ըլլայ», որոնք արդէն յղի էին եկեղեցին պառակտող վտանգներով: Այստեղ արդէն «ներսի» եւ «դուրսի» պառակտում կայ: Իսկ այսօր հայութեան ո՞ր մասը կ'ապրի Հայաստանի մէջ: Աչքէ անցուցէք սա վերջին հինգ ամսուան մամուլը եւ յստակ կը տեսնէք, թէ ովքեր են այդ անպատասխանատու գաղափարներու քարոզիչները: Մեղք է, անխղճութիւն է, դատապարտելի է ժողովուրդը երկուքի բաժնելը: Ալ չեմ խօսիր այն մասին, որ այս ամբողջ քարոզչութիւնը խիստ անձնականի վերածուած է, «հայաստանցի» ըսելով, կ'ակնարկեն միայն մէկ հոգիի: Եւ այդ մէկ հոգին կաթողիկոսացնելու համար կը քարոզեն գաղափարներ, որոնք լրջօրէն կարող են պառակտել մեր եկեղեցին: Անընդունելի է, որ ոեւէ մէկը յաւակնի կաթողիկոս դառնալ հայութեան երկու մեծ հատուածները իրարու հակադրել փորձելով»:

Պատրիարքը շարունակ լրատուամիջոցներու մասին կը խօսի, անոնց վրայ բեռցնելով ազգը «պառակտելու» մեղքը: Խորքին մէջ, այդ լրատուամիջոցները պարզապէս եղած են արձագանգը այդ «մեղք»ին, եթէ մեղք է Մութաֆեան արքեպիսկոպոսէն տարբեր կարծիք ունենալը:

Յիշեցնենք, որ այդ «տարբեր կարծիք» ունեցողներէն մէկը Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Արամ Ա կաթողիկոսն է, որ Էջմիածնի մէջ յայտարարեց, թէ «Ամենայն Հայոց յաջորդ կաթողիկոսը պէտք է Հայաստանէն ըլլայ»:

Վերջացնելու համար նշենք, թէ միշտ ըստ «Ռէօյթըր»-ի, Թուրքիա երկու նպատակ կը հետապնդէ պատրիարքին շուրջ: Քանի որ թուրքերը անհանգիստ էին Մեսրոպ արք.-ի ընտրութեամբ եւ զայն կը նկատէին Թեխասի քոլէջի ուսանողութենէն սկսեալ գործակալ մը, ուստի ժամանակը լաւ էր նախ զինք կաթողիկոս ընտրել տալու եւ ազատելու իրմէ, երկրորդ՝ վարկաբեկելու Հայաստանի կառավարութիւնը յաչս Ուաշինկթընի:

«ՆՈՐ ԿԵԱՆՔ»
Լոս Անջելըս, 18 նոյեմ. 1999

* Սոյն հարցազրույցը, որին Լոս Անջելեսի «Նոր կեանք» շաբաթաթերթը ծանոթ է ավելի վաղ, միայն երեքշաբթի երեկոյան թողարկվեց Երեւանում, 19 նոյեմբեր թվականով:

** **«Ազգը»** նոյեմբերի 19-ի համարում արդեն հրապարակել է Ռոյթերի այս հաղորդագրությունը ամբողջությամբ:

digitised by A.R.A.R.@

Մամուլի ազգային ակումբն ընդամենը երեք օր անցկացրեց Ջավախքում, բայց այդքանն էլ բավական էր համոզվելու, թե որքան լուրջ են սոցիալ-տնտեսական հիմնախնդիրները Վրաստանի հայաբնակ այս երկրամասում: Ջավախքը նման է խորթ մոր

համար չափազանց կարեւոր է Իրան-Վրաստան-Ջավախք-Թուրքիա հաղորդակցության գիծը, որն այս ճանապարհի բացումով դառնում է առավել կարճ: Մաքսատունը պատճառ կդառնա նոր աշխատատեղերի ստեղծման եւ տնտեսական աշխուժության: Բացի այս, Վրաստանի կա-

ւարդնաձեն, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը խոստացավ, որ ճանապարհը կլինի, բայց այսօր ճանապարհը չկա: Իսկ Էդուարդ Շեւարդնաձեն խոստացավ Ախալքալաքից Նինոծմինդա ճանապարհը կառուցել եւ իր խոստումը կատարեց: Երբ մեկ տարի առաջ Ախալքալաքից Նինոծմինդա գնալու

նոծմինդա մի ճանապարհ,՝ որի կյանքը տեւեց ընդամենը կես տարի՝ մինչեւ առաջին ձյունը: Ամոթալի էր վրացահայ պաշտոնյաներից լսել այս խոսքերը, բայց արդար: Ամոթալի է նաեւ, որ Հենրիկ Քոչինյանը ոչ մի պատասխան չտվեց ճանապարհաշինության այդ գլուխգործոցի

Խորհրդարանական ընտրություններից առաջ Վրաստանը բարի է

Խոստումների ցորենը եւ գործերի մոլախոտը Ջավախքում

ձեռքերում տվայտող Մոխրոտիկի: Բայց Վրաստանում խորհրդարանական ընտրություններ են, եւ Էդուարդ Շեւարդնաձեի գլխավորած քաղաքական դաշինքը՝ «Քաղաքացիների միությունը», դարձել է հեռատես բարեգործ: Սամցխե-Ջավախեթիայում Վրաստանի նախագահի լիազոր ներկայացուցիչ, փաստացի նահանգապետի կարգավիճակ ունեցող Գիգլա Բարամիձեն այսպես ներկայացրեց Ջավախքի ապագան «Քաղաքացիների միության» հաղթանակից հետո. «Այո, սոցիալ-տնտեսական հարցերը Ջավախքում շատ սուր են, ինչպես եւ ողջ Վրաստանում: Բայց գլխավորն այն է, որ մենք հասանք կայունության: Այժմ Վրաստանի կառավարությունը որդեգրել է քաղաքականություն՝ զարգացնելու Ջավախեթիայում փոքր եւ միջին ձեռներեցությունը, լրջագույն տնտեսական ենթակառուցվածքներ ստեղծելու եւ տարածք ֆինանսական ներդրումներ բերելու»: Քաջ հայտնի է, որ Ջավախքում էլեկտրականություն գրեթե չկա, ճանապարհները ողբերգական վիճակում են. «Արդեն հայտարարված է մրցույթ՝ Ջավախքում 120 մգվտ հզորության ՀԷԿ կառուցելու համար: Կառուցվելու է Կարծախ-Խաչուրի մայրուղին, մեկնաբանեց Գ. Բարամիձեն, ՀԷԿ-ի կառուցման համար պահանջվում է շուրջ 130 մլն դոլարի ներդրում: Մենք արդեն հայտեր ունենք Գերմանիայից, Թուրքիայից, ԱՄՆ-ից եւ Ուկրաինայից: Շուտով այստեղ կբացվի Թուրքիայի հետ երրորդ մաքսատունը, այս գործում շահագրգռված ենք ոչ միայն մենք, այլեւ Հայաստանը: Հայտնի է, որ Հայաստանի

ռավարությունն համաձայնել է, որ մաքսավճարները մնան Ախալքալաքում, որոնց հաշվին մենք կկառուցենք ճանապարհներ, դպրոցներ, կվճարենք 12-15 ամիս ուշացումով վճարվող թոշակները եւ 9-12 ամիս չվճարված աշխատավարձերը», անկեղծ ժպիտով հավաստիացրեց լիազոր ներկայացուցիչը Մամուլի ազգային ակումբի լրագրողներին, որոնք փորձում էին նախընտրական եռուզեռում տարբերել խոստումների ցորենը գործերի մոլախոտից:

Հայաստանի նախագահը խոստացավ, բայց ճանապարհ այսօր էլ չկա

Բավրայից Նինոծմինդա ճանապարհը՝ 24 կմ երկարություն ունեցող, Հայաստանը պետք է կառուցի: Երբ այստեղ հանդիպեցին Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը եւ Էդուարդ Շե-

համար անհրաժեշտ էր 3-4 ժամ, այսօր՝ 12 րոպե: Մինչեւ 2000 թ. Վրաստանի կառավարությունը կկառուցի նաեւ Նինոծմինդա-Ծալկա 160 կմ շատ կարեւոր ճանապարհը: Վերջերս հանդիպեցին Հայաստանի նոր նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը եւ Էդուարդ Շեւարդնաձեն: «Ես տեղյակ եմ, որ ձեր նախարարությունը խոստացել է կառուցել Բավրա-Նինոծմինդա ճանապարհը, ուստի մեզանից կախված չէ՝ թե երբ կլինի դա: Մենք կարող ենք միայն վերանորոգումներ կատարել», **«Ազգին»** հայտնեց Նինոծմինդայի վարչության նախագահ Ռաֆիկ Արզումանյանը՝ վրաց բարձրաստիճան պաշտոնյաների ներկայությամբ, եւ մենք հիշեցինք տրանսպորտի նախկին նախարար Հենրիկ Քոչինյանի «խաչագործությունը»՝ բյուջետային վարկի հաշվին կառուցել Բավրայից Նի-

համար, իսկ այսօր նա մարզպետ է... Մի անգամ եւս վկայակոչենք վրաց պաշտոնյաների խոսքերը. Էդուարդ Շեւարդնաձեն Ջավախքի հայերին խոստացավ ճանապարհ եւ տեր եղավ իր խոսքին, իսկ Հայաստանի նախորդ նախագահը խոստացավ, բայց ծախողեց: Սպասենք նոր նախագահի ու վարչապետի գործնականությանը:

Ընտրությունների նախօրեին Վրաստանի կառավարությունը Ախալքալաքում բացեց նաեւ առաջին բանկային մասնաճյուղը: Հոկտեմբերի 19-ից գործող «Վրացփոստբանկի» Ախալքալաքի մասնաճյուղը տեղացիներին պետք է հասկացնի մանր եւ միջին ձեռներեցությանն աջակցող վարկեր գրեթե ֆանտաստիկ տոկոսադրույքով: Ախալքալաքի վարչության նախագահ Հենրիկ Մուրադյանը մեզ ասաց, թե «Վրացփոստբանկը» տարեկան 6 տոկոսով վարկեր կտրամադրի: Նախընտրական խոստումները նման են դյուրաբեկ ապակու, բայց քաղաքական խոստումները չպետք է դյուրաբեկ լինեն, եւ Հայաստանի քաղաքականության գերխնդիրն է՝ Աջարիայի միջոցով ուղղակի էներգիա հասցնել Ջավախքին ու կառուցել տարաբախտ Բավրա-Նինոծմինդա 24 կմ-անոց մայրուղին, որը Ջավախքը Հայաստանին կամրջող կյանքի ճանապարհն է: Այնժամ վրաց պաշտոնյաները իրավունք չեն ունենա հանդիմանել մեր պաշտոնյաներին խոստումները չկատարելու համար, եւ Ջավախքում իրոք կաթի ու մեղրի գետեր կհոսեն՝ անկախ ընտրություններից, քաղաքական խաղերից:

Ն. ԴՈՒԲԱՐՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Կոնգրեսականները հատուկ պատվի են արժանանում

Հայկական ազգային դաշինքը եւ Ամերիկայի հայկական համակարգչային ցանցը կազմակերպել են Հայաստանի անկախության 8-րդ տարեդարձի առթիվ պաշտոնական մի հանդիսություն, որը կայանալու է հոկտեմբերի 30-ին, ՀԲԸՄ-ի Օնիկ Նորհաս կենտրոնում (Չիկագո): Երեկոյի ընթացքում խոսք է ասելու ՀՀ նախկին նախագահի խորհրդատու, դոկտ. Ժիրայր Լիպարիտյանը: Օրվա հյուրն է լինելու սենատոր Ռիչարդ Դուրբինը: Կոնգրեսականներ Վիլյամ Լիփինսկին, Բոբի Ռաշը, Ռոդ Բլագոեւիչը եւ Դենի Դեյվիսը արժանանալու են հատուկ պատիվների՝ իրենց հայանպաստ գործունեության համար: Այս մասին է հաղորդում «Ազգ-Միրոր» համակարգչային լրատվական ծառայությունը:

Հ. Օ.

ՄԱԿ-ն իր երկրորդ էջն է բացում Ինտերնետում

ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակի հասարակական տեղեկատվության բաժինը հոկտեմբերի 21-ին Ինտերնետում բացեց իր էջը: ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի ներկայացուցիչ Վալերի Տկաչուկը լրագրողներին ծանոթացրեց էջի բովանդակությանը՝ երկու բաժիններով, հայերեն ու անգլերեն լեզուներով տեղեկատվություն կհաղորդվի ՄԱԿ-ի գործունեության մասին եւ «Մամլո հաղորդագրություն» խորագրի տակ համառոտ տեղեկություն կտրվի հայաստանյան գրասենյակի գործունեության ու միջոցառումների մասին: Սա ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակի կողմից Ինտերնետում բացվող երկրորդ էջն է, երկու տարի առաջ իր էջն էր բացել ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագիրը:

Ս. Պ.

Թեկնածուների գրանցման հարցով դատական նիստերը խորհելու բան եւս տվեցին

Այդ թվում երեւի նաեւ օրենսդիրներին

Անձնագրային հաշվառման պատճառով համայնքի ղեկավարի կամ ավագանու անդամի թեկնածու չգրանցվածներին (երեւի բոլորին) առաջին ատյանի դատարանների որոշումներով գրանցելու հետ կապված ողջ պատմությունը նախ մի վառ օրինակ էր, թե ինչ կարող է տեղի ունենալ, երբ օրենքն անկատար է: Միայն Շիրակի մարզում գրանցման հարցում մերժված բոլոր 16 քաղաքացիներից (13-ը համայնքի ղեկավարի, 3-ը՝ ավագանու անդամի թեկնածու) 14-ը մերժվել էին այդ հիմքով: Նրանցից բացառությամբ 2-ի, որոնց հայցը չէր ընդունվել՝ սահմանված եռօրյա ժամկետից ուշ դիմելու պատճառով, մյուսների մերժման մասին մարզային ընտրական հանձնաժողովի որոշումը դատարանի կողմից անօրինական է ճանաչվել: Թեեւ ըստ ընտրական օրենսգրքի 124-րդ հոդվածի՝ դատարանն իր վճիռները հենց այդպես էլ պետք է ձեւակերպեր, այնուամենայնիվ կարելի է հասկանալ նաեւ Շիրակի մարզային ընտրական հանձնաժողովի նախագահ Մուրադ Գրիգորյանին, որը վիրավորված բողոքում էր այդ «անօրինական» որակման դեմ: Չէ՞ որ իրենք էլ նույն թեկնածուների գրանցումը մերժել էին հենց օրենքի հիման վրա: Դեռ գումարած նաեւ վերադաս հանձնաժողովի պահանջը: Միայն թե ԿԸՀ-ն ու ՄԸՀ-ն առաջնորդվել էին ՀՀ ընտրական օրենսգրքի մի, իսկ դատարանը՝ մեկ այլ հոդվածի պահանջով:

Հասկանալի է, որ երբ ժամանակին օրենսդիրները մի քիչ ավելի ուշադիր լինեին, նման տհաճ իրավիճակ չէր ստեղծվի: Ոչ հստակ կամ հակասություններ պարունակող օրենքը ցանկացած դեպքում կարող է տարբեր, երբեմն իրարամերժ մեկնաբանությունների տեղիք տալ, ինչպես եղավ այս պարագայում: Մյուս կողմից, թվում է, այդ իրավիճակը չէր ստեղծվի նաեւ այն դեպքում, երբ ԿԸՀ-ն նույն այս օրենքի, նրա մեկնաբանման եւ դրա հիման վրա որոշում կայացնելու հարցում առավել ուշադիր լիներ: Փորձենք պարզել մինչեւ: Ընտրական օրենսգրքի արդեն բոլորիս ծանոթ 122-րդ հոդվածի 1-ին եւ 2-րդ կետերով համայնքի ղեկավար կամ ավագանու անդամ ընտրվելու իրավունք տվող պայմաններից մեկը սահմանվում է տվյալ համայնքում առնվազն վերջին մեկ տարվա հաշվառում ունենալը: Շատ լավ: Իսկ ընտրական հանձնաժողովը (տվյալ դեպքում՝ մարզային) ի՞նչ կերպ պետք է իմանա եւ ի՞նչ փաստաթղթով հիմնավորի՝ տվյալ թեկնածուն այդ հաշվառումն ունի՞: Բնական է՝ համապատասխան պաշտոնական տեղեկանքով: Հենց դա էլ, հիմնվելով հոդվածի պահանջի վրա, նախատեսում, պահանջում է 123-րդ հոդվածը, որի 5-րդ՝ «Ինքնաառաջադրվող քաղաքացին դիմումին կից ներկայացնում է» կետի 3-րդ ենթակետում նշված է՝ տեղեկանք վերջին մեկ տարում տվյալ համայնքում հաշվառված լինելու մասին... Բայց պահ՝ անցումային դրույթներ պարունակող հոդված 140-ում սեւով սպիտակի վրա գրված է. «Սույն օրենսգրքի 123-րդ հոդվածի 5-րդ կետի 3-րդ ենթակետն ուժի մեջ է մտնում 2000 թ. ապրիլի 1-ից»: Այսինքն թե, դիցուք, 1999 թ. սեպտեմբերի 30-ին կամ հոկտեմբերի 3-ին որեւէ հանձնաժողով իրավունք չունի առաջադրվող քաղաքացուց տեղեկանք պահանջել տվյալ համայնքում մեկ տարվա հաշվառում ունենալու մասին եւ հետեւաբար չի կարող դրա բացակայության պատճառով նրան թեկնածու չգրանցել: Կարծես թե ամեն ինչ նույնիսկ շատ պարզ է, եւ հակառակ կերպ վարվելով՝ ընտրական հանձնաժողովները ԿԸՀ-ի գլխավորությամբ դեմ են գնացել օրենքին, խախտել են: Այս տեսակետից հետաքրքիր է, որ, օրինակ, Շիրակի (մյուսներից տեղյակ չենք) մարզային հանձնաժողովը, կատարելով հանդերձ ԿԸՀ-ի գլխավոր պահանջը՝ չգրանցելով նշված կարգի թեկնածուներին, այնուամենայնիվ դուռը նրանց երեսին չէր շրխկացրել: Մարզային ընտրական հանձնաժողովի փորձառու նախագահն այդ օրերին բացատրում էր. «Չնայած մեզ հրահանգավորել են նման թեկնածուների հարցը նույնիսկ չքննարկել եւ չքվեարկել, բայց մենք ինքներս մերժման որոշում ենք կայացրել, որպեսզի մերժված թեկնածուները, մերժված քաղաքացիներն իրավունք ունենան դատական հայցով դիմելու առաջին ատյանի դատարան: Մենք շարադրել ենք մերժման մի տեքստ, որը քաղաքացուն հնարավորություն կտա բողոքարկելու մարզային հանձնաժողովի որոշումը»: Ուրեմն, մերժման ոչ իրավաչափության կամ ոչ այնքան իրավաչափության թեկուզ չխոստովանված մասնակի գիտակցումն իրենք էլ ունեցել են: Բոլոր մերժվածներին տվել են ՄԸՀ-ի որոշման քաղվածք, որով էլ նրանք դիմել են դատարան: Այստեղ արժանին պետք է մատուցել առաջին ատյանի դատարաններին, օրենքի շրջանակներում միահամուռ կայացրած ինքնուրույն որոշումները, անշուշտ, զգալի հեղինակություն բերեցին նրանց:

Այս ամենին, որպես անցած-գնացած պատմության, գուցե չարժեր նորից անդրադառնալ, երբ դատական նիստերի ընթացքում հնչած իրավական հարցադրումների շարքում չլիներ եւս մեկը, որն իր սկզբունքային կարեւորությամբ արժանի է իրավագետների եւ օրենսդիրների ամենալուրջ ուշադրությանն ու քննարկմանը: Խոսքը դարձյալ վերաբերում է այս ամբողջ պատմության գլխավոր «մեղավորին»՝ անձնագրային հաշվառման դրույթին: Գյումրիի քաղաքապետի թեկնածու գրանցվելու հարցում այդ հիմքով ՄԸՀ-ի կողմից նախապես մերժված Մարգղեսունի Մարգարյանը Շիրակի մարզի առաջին ատյանի դատարանի դատական նիստում հայտարարել էր, թե իր սահմանադրական իրավունքը ոտնահարված է: Նրա հետ համաձայնել էր դատարանը, ըստ որի հաշվառումն իրավական արժեք չէ (ընդգծումը՝ Գ. Մ.)... դա միայն ներքին գործերի մարմինների աշխատանքի մասն է կազմում, իսկ քաղաքացին բոլոր դեպքերում իրավունք ունի հանրապետության տարածքում ազատ տեղաշարժվելու եւ բնակավայր ընտրելու (Սահմանադրության հոդված 22): Այդ դեպքում ընտրական օրենսգրքի հոդված 122-ի համապատասխան պահանջը կարծես թե հակադրվում է Սահմանադրությանը:

Տվյալ համայնքում հաշվառված լինելու պահանջը թերեւս մտցվել է տեղերի ընտրական «դաշտը» դրսից, երբեմն «վերեւներից» պարտադրված թեկնածուների գրոհից պաշտպանելու միանգամայն ընդունելի գործնական մտահոգությամբ: Պարզվում է՝ կա նույն հարցի լուծման մեկ այլ, ինչ-որ տեղ միջին եւ ավելի անվնաս թվացող տարբերակ: Շիրակի մարզի առաջին ատյանի դատարանի նախագահը տեղի հեռուստալրագրողներին մի առիթով ասել է, թե մարզային ընտրական հանձնաժողովի չգրանցած 12 թեկնածուները բավարար ապացույցներ են ներկայացրել դատարան, որ նրանք, սա ընդգծում ենք, տվյալ համայնքների մշտական բնակիչներ են: ՀՀ քաղաքացիության հետ նաեւ մշտական բնակության պահանջը չի՞ կարող օրենքում փոխարինել հաշվառման պահանջին: Մանավանդ որ դա միասնական կլինի ԱԺ պատգամավորի թեկնածուին ներկայացվող պահանջի հետ: Իհարկե, այստեղ եւս հակառակ հարցադրումներ կարող են առաջանալ, իսկ եթե, օրինակ, Գյումրիում ծնված եւ միշտ ապրած արժանավոր մեկը, մայրաքաղաքում պատասխանատու աշխատանքի առաջ քաշված լինելով, որոշ ժամանակ հետո պիտի վերադառնա ծննդավայրին ծառայելու, ու նա է մեր ուզած ընտրյալը... Ասենք՝ ոչ, մեր նորանկախ երկրում նման բաներ տեղի չեն ունենում:

ԳԵՂԱՄ ՄԱՐՏՈՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

Ես ծանր սրտով էի արձագանքել «Ուխտագնացություն Սեռ Սուրբ Կարապետ» ներկայացմանը, ոչ միայն, որ նա իրական չէր, այլեւ որովհետեւ դրա, այսպես ասած, գեղարվեստական մարմնավորումը քաստրական բեմահարթակում վերածվել էր ժամանակակից տիրահաճոյակ շոուի: Չեմ մանրամասնում, մտածումներս հրապարակվեցին մամուլում: Եվ ուրախ եմ, որ խիստ քննադատությունը տվեց իր արդյունքը: «Ուխտագնացություն Վարագա Սուրբ Խաչն» արդեն կեսից ավելի չափով միջիքարական էր:

Այս հոգեւոր «ուխտագնացությունը» գոհացուցիչ լինել եւ նրան առաջադրվում են հոգեւոր բարձր պահանջներ: Այս իրավացի մոտեցմամբ էլ ունկնդիր հասարակությունն ինքնագործունեությունից լիարժեք հոգեւոր գոհացում չի կարող ունենալ եւ բեմադրական գործի կազմակերպիչները շատ լավ պիտի գիտակցեն ու հասկանան այդ: Իսկ 100 տարի առաջ Կոմիտաս ունեցած ժողովուրդն այսօր չի կարող եւ իրավունք էլ չունի բավարարվել 100 տարի առաջվա մակարդակի ինքնագործունեությամբ, այն էլ՝ բեմահարթակից հնչող:

«Վարագա Սուրբ Նշան ուխտագնացության» մեջ առաջնորդացն այն թյուն, սրբապղծություն ու ավեր սփռողների պատճառով «հողը բուլացել էր, չէր դիմանում» անձնվիրությամբ այդ չարի դեմ պայքարող դյուցազնի» ծանրության տակ, «ծիու ոտքերը թաղվում էին էնոր մեջ»:

Ձիրավի, «հողը ծերացել է»:

Եվ «Ուխտագնացության» մեջ պետք էր «Սասնա ծռերից» վերջին դրվագի մատուցումը, մանավանդ Կոմիտասի հայտնագործած ու գրառած երգերի հնչեցումը:

Փոքր Մհերը քրով ծեծեց Ագռավաքարը, ներս մտավ՝ ասելով. «Երբ աշխարհը քանդվի ու նորեն շինվի, երբ ցորենը դառնա ընկույզ, երբ ցորենը դառնա քանց մասուր, նոր էն ժամանակ հրաման կլինի, որ ես աշխարհ գամ»:

Ուխտագնացություն դեպի... ոգու խորքը

ները» ազգագրական ներկայացում-հանդիսություններով ներկայացնելու մոտեցումն արդարացված է այնքանով, որքանով իրական ուխտագնացությունների ընթացքին երգն ու պարը ոչ միայն զուգորդել են սուրբ հավաքի խղճերի, խոստումների, զոհաբերությունների հոգեւոր ու մարմնական ներկայությանը, այլեւ այդ հույզերի, զգացումների անմիջական արտահայտման ու մարմնավորում-դրսեւորումն են եղել: Ուստի այդ բազմախուռն ծիսականությունը ոչ միայն զարդարվել է ժողովրդական երգարվեստության ու պարերգերի վաղուց հայտնի նմուշներով, այլեւ դրանց մեծագույն մասը հյուսվել է տեղն ու տեղը՝ իբրեւ ծնունդ այդ վայրի ու պահի, այդ հույզի ու տրամադրության ներազդեցության: Ուխտագնացությունն անիմաստ, անհեթեթ խրախճանք չէ, այլ հոգու, հավատի խորքային ցնծություն, ծայր-ծայր կուտակվող զգացումների պարպում, ուրեմն, լուրջ ու բարձր, գեղեցիկ ու ներդաշնակ, ոչ ծանծաղ ժամանց:

Եվ բեմահարթակ փոխադրված այդ ծիսականությունը, բնականաբար, ոչ այն վայրն է, ոչ այն պահը, երբ ինքը ժողովուրդն իր հոգու խորքից դուրս է կորզում զգացումների մեղեդիախորձանքները: Բեմահարթակում դրանք միայն վերարտադրվում են: Եվ հենց այստեղ էլ, այսպես ասած, ժողովրդական ստեղծագործության վերարտադրումը ներկայացվում է մի նոր հոգեւոր պահանջ: Այդ պահանջը բարձր գեղարվեստականության չափանիշն է:

Երբ անմիջական տոնախմբության ժամանակ բոլոր-բոլորը դրա մասնակիցներն են, եւ բոլորը ներծծվում են այդ ընդհանուր մթնոլորտի մեջ, վերարտադրության պարագայում բաժանությունը տարանջատված է. կա բեմահարթակում գործող արվեստաշնորհը, իսկ սրահում՝ ունկնդիրը եւ յուրաքանչյուրն ունի իր մոտեցումն ու դերը:

Ահա թե ինչու ոչ բարձր գեղարվեստական մակարդակի առկայությունը բեմահարթակում արդեն չի կարող էր, որ բեմահարթակում հավաքվածները՝ հիրավի մասնակից երգող-պարողներ էին, ոչ նախորդի նման համր գերիներ՝ անիմաստ շարժվող այս ու այն կողմ, մինչդեռ ծայնարկիչը ճչում էր խլացնող աղմուկով: Միեւնույն ժամանակ այստեղ կար ինչ-որ սպորտային գործողություն, որ որոշ հետաքրքրություն էր առաջացնում դեպի բեմահարթակ:

Կտրականապես ասեմ, որ առհասարակ ձայնարկիչները գործ չունեն իսկական արվեստի ու երաժշտության հետ, այն էլ փակ սրահում: Ծայրահեղ պարագայում, նրա ձայնը չափավոր պիտի լինի՝ զգայարանների վրա բնականոն ազդեցություն ունենալու համար:

Այս «Ուխտագնացության» մեջ, անշուշտ, ամենանվիրականն ու բարձրարժեքը, իսկական հավատամքը ծառայողը ցուցադրված ֆիլմն էր, դժբախտաբար, այդ ֆիլմի միայն մի հատվածը, որը, սակայն, համոզված եմ, իր խոր ազդեցությունն ունեցավ ներկա հասարակության մտքի ու սրտի վրա:

Թարմ վավերագրական ֆիլմը մեր ծառայած աչքերի առաջ ցուցադրում էր մեր սրբազան երկրի պատմական ու նվիրական անկյուններից մեկը՝ Վանա լիճը, կղզին, վանքն ու Ագռավաքարը... Այն, որ նրա իսկական տերերի մի փոքր խումբ ոտք է դնում իր հին ու նոր հողին, որը դեռ դարերի խորքից բողոքում էր, թե «աշխարհը ծուռ է շինված»: Բողոքում, որ բարձրյալ բարի գործերի, ճշմարտության դիմաց անվերջ վասություն, անհագուրդ ագահություն, դավաճանություն, սրբապղծություն ու ավեր...

րենը դառնա քանց մասուր, նոր էն ժամանակ հրաման կլինի, որ ես աշխարհ գամ»:

Եվ այս է «Ուխտագնացության» մեխը, դրա իմաստը, զորությունը, ներազդեցության երանությունը:

Այո, այո, հայ ժողովրդի զարմանալիորեն խամրող հիշողության մեջ պիտի վառել իր լիիրավության կանթեղը, վերակենդանացնել այս էպոսի զարմանացունց բարձր բարոյական, մարդասիրական եւ ազգային, եւ համամարդկային վերին հավասամքը, ընդվզումն ու պայքարը չարի, ստորի, խորթի, տգիտանքի դեմ:

Մեր հոգեւոր-բարոյական վեհությամբ, մեր դյուցազունների զորությամբ դուրս բերենք Մհերին Ագռավաքարից, որպեսզի ծերացած հողը ջահելանա ու աշխարհը ճիշտ վերաշինվի:

«...Գերված ենք մենք– ոչ ստրուկ–գերված մի արծիվ,
Չարության դեմ վեհաթռիչ միտք, վաշի դեմ ազնիվ...»:

Լավատեսակ չեմ, շարունակակա՞ն են այս «ուխտագնացությունները», սակայն պիտի ուզեի, որ այդպես լիներ: Ուրեմն, մեր գեղարվեստական աջակցությամբ նպաստենք բարձրաշնորհ Մեսրոպ արք. Աշճյանի մտահղացման, խորհրդավորության ու հովանավորության գործի բարձր իրականացմանը:

Եվ մենք վառ ու վառվող հիշողությամբ պիտի խնկարկենք մեր ողջ հողը՝ հեռու, թե մոտիկ, մեր երկիրը՝ ողջությամբ ու պիտի շարունակենք մեր հոգեւոր ուխտագնացությունը Կիլիկյան թագավորության սրբավայրերից մինչեւ Անիի հազար ու մի եկեղեցիների բեկորների, Խարբերդի ոսկեղեն դարերի եկեղեցիներից մինչեւ Նախիջեւանի հազարավոր խաչքարերը, Կարսի Ս. Նշան, Ս. Աստվածածին, Ս. Գրիգորից մինչեւ արծվանիստ Գանձասար, աշխարհացրիվ բյուր-բազում սրբավայրերից՝ մեր շինարար մտքով ու ձեռքով կերտած, մինչեւ մեր քրիստոնեական սիրտը՝ Էջմիածնի Մայր տաճար:

ՏԻՏԻՆԵ ԲՈՒՆԻԱԹՅԱՆ

Գիրքը մնաց...

Վաղիկ Հակոբյանն ապրեց որպես բանաստեղծ

Բանաստեղծ, պատմաբան, հասարակական գործիչ Վաղիկ Հակոբյանը ծնվել է Արցախի Մարտունու շրջանի Մյուրիշեն գյուղում: Ավարտելով Խ. Աբովյանի անվան Երեւանի մանկավարժական ինստիտուտի պատմա-աշխարհագրական ֆակուլտետը, այնուհետեւ պաշտպանության է ներկայացրել գիտական թեզ եւ աշխատանքի անցել ԳԱԱ պատմության ինստիտուտում: Արցախյան շարժման ծավալումից հետո, Վլ. Հակոբյանը հավասարիմ իր քաղաքացիական ու բանաստեղծական խառնվածքին, նետվել է ազգային-հասարակական բուռն գործունեության ասպարեզ: Պաշարված Արցախի մայրաքաղաքում նա 1992-95 թթ. վարել է ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի քարտուղարի պարտականությունները: Կյանքի եւ մահու հազար ու մի թոհուբոհի միջով անցավ նրա մարդկային-բանաստեղծական ճակատագիրը: Նա մարտնչող այր է, գրչով ու զենքով, երբեմն գրչով ավելին արեց, քան կարող էր զենքը: Նրա աստեղային պահը հասունացավ այդ ծանր ու վըտանգ, հերոսական տարիներին:

Նա բանաստեղծ էր ծնվել ճակատագրի կամոք, սակայն, ավաղ, չհասցրեց ազգի եւ հայրենիքի համար ճակատագրական նշանակություն ունեցող օրերին բանաստեղծությունների առանձին գիրք լույս ընծայել: Չհասցրեց, քանզի ճակատագիրը շատ անողոք գտնվեց: Ազատագրված Արցախի ճանապարհներին նրա մեքենան վթարվեց: Հետմահու նրա բանաստեղծությունների փոքրիկ ժողովածուն լույս ընծայեց «Ազատ Արցախ» հրատարակչությունը՝ «Ինչ իմանաս» խորագրով:

Վաղիկ Հակոբյանը քնարական շնչի բանաստեղծ է: Նրա խոհերում հայոց ազգային ճակատագրի բեկբեկուն հոլովույթն է, որոնցից ծնունդ են առել շիկացած տողերը: Կարոտ ու սեր կա հայոց հազարամյա ցավի հանդեպ:

Վլ. Հակոբյանի հետմահու գիրքը մաքուր սիրուց եւ անկեղծ ցավից արթնացող զգացումներ է ծնում հայ ընթերցողի հոգում: Իսկական պոեզիայի թրթիռը կա այդ գրքում:

ԱՐՄԵՆ ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆ

2001 թ. Եվրոպայում կլինի «Լեզուների տարի»

ԲՐՅՈՒՍԵԼ, 20 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Երրորդ հազարամյակի առաջին տարին՝ 2001 թ. հայտարարվելու է «Լեզուների եվրոպական տարի»: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, այսպիսի առաջարկությամբ հանդես է եկել Եվրահանձնաժողովը՝ Եվրամիության գործադիր մարմինը:

Նման միջոցառումների անցկացման համար Եվրամիության գծով առաջարկված է հատկացնել 8 մլն եվրո: Խոսքը լեզուներ յուրացնել քաջալերելու, «փոքր լեզուներին» սատարելու մասին է եւ այլն:

«Մեկ կամ մի քանի օտար լեզուների տիրապետելը զգալիորեն ընդլայնում է Եվրամիության քաղաքացու հնարավորությունների դիապազոնը», ընդգծել է Եվրահանձնաժողովի անդամ Վիվիան Ռեդինգը:

Լյուքսեմբուրգի մեծ դքսությունը, որը նա ներկայացնում է, լեզվական բազմազանության ամենացայտուն օրինակ է: Փաստորեն նրա ընդամենը 400 հազարանոց բնակչությունը, հիմնական տեղական «լեթցեբուրգիշ» լեզվից բացի, ազատորեն տիրապետում է մյուս երկու պաշտոնական լեզուներին՝ ֆրանսերենին եւ գերմաներենին:

ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ
ԽԱՉԲԱՌ
ՇԱԲԱԹՕՐՅԱ Ազգ-ում
Փորձեք լուծել
եւ արժեքավոր մրցանակը Ձերն է

«Սովորե՛ք եւ սովորեցրե՛ք», ասում էր Արմեն Գուլակյանը

Հայ ականավոր ռեժիսոր, դրամատուրգ, թատերական գործիչ, մանկավարժ Արմեն Կարապետի Գուլակյանը ծնվել է Թիֆլիսում, հոկտեմբերի 20-ին, 1899 թ.-ին: Ավարտելով Թիֆլիսի Ներսիսյան դպրոցը, որպես դերասան մասնակցել է Զուրաբովի ժող. տան դրամատիկական խմբի ներկայացումներին: 1919 թ.-ից սովորել է Օ. Սեւումյանի դրամ. ստուդիայում, Մոսկվայի հայկական դրամ. ստուդիայում, միաժամանակ հաճախելով նաեւ թատերական արվեստի ինստիտուտի մասնագիտական դասընթացներին:

Գուլակյանի գեղագիտական հայացքները ձեւավորվել են Գ. Բուրջալովի, Ա. Խաչատրյանի, Բ. Ճլուկինի, Ռ. Սիմոնովի, դարասկզբի թատերական նորագույն ուղղությունների (Վ. Մեյերխոլդ, Ա. Թաիրով, Ե. Վախթանգով) ազդեցությամբ: 1925 թ.-ից սկսել է աշխատել Թիֆլիսի պետական դրամատիկ թատրոնում որպես ռեժիսորի օգնական, ապա՝ ռեժիսոր: 26-ին Դիլիջանում կազմակերպել է «Կապույտ բանվորներ» թատրոնը: Մեկ տարի անց, Երեւանի առաջին պետթատրոնում (այժմ Սունդուկյանի անվան) աշխատել է ռեժիսոր, իսկ 1930–38 թթ., 1944–53 թթ.-ին եղել է Սունդուկյանի անվան թատրոնի, 1938–45-ին եւ 1958–60-ին Սպենդիարյանի անվան օպերայի եւ բալետի թատրոնի, 1955–56-ին՝ Ստանիսլավսկու անվան ռուսական թատրոնի գլխավոր ռեժիսորը: Շուրջ 16 տարի դասավանդել է Երեւանի գեղարվեստաթատերական ինստիտուտում՝ դերասանի վարպետություն եւ ռեժիսուրա, նույն ամբիոնի պրոֆեսոր է եղել 1945-ից: Գուլակյանի առաջին ինքնուրույն բեմադրություններից են Գ. Սունդուկյանի «Խաթաբալան», «Պեպոն», «Սամսոնը», «Ֆիգարոյի ամուսնությունը», իսկ Դ. Դեմիրճյանի «Նազար

Քաջ Կուրկոսյան» բեմադրությանը հատուկ էին գաղափարական մտահղացման հստակությունը, ամուր գծված եւ արտահայտիչ միզանսցեններում, դերասանական կերպարի հոգեբանական եւ պլաստիկական կատարյալ լուծումը: Արմեն Գուլակյանի մոնումենտալ ընդհանրացումների ձգտումը դրսեւորվել է օտարազգի բեմադրություններում՝ Ա. Շիրվանզադեի «Անուշ», Բիզեի «Կարմեն», Ջ. Վերդիի «Աիդա», «Օթելլո», «Պարահանդես-դիմակահանդես», Տ. Չուխաջյանի «Արշակ Բ», Շ. Գունոյի «Ֆաուստ» եւ այլն: Գաղափարական մտահղացման եւ գեղարվեստական արտահայտության ներդաշնակությամբ Գուլակյանի ստեղծագործական կյանքի վերջին շրջանում առանձնահատուկ տեղ են գրավել Լերմոնտովի «Դիմակահանդես» եւ Տոլստոյի «Կենդանի դիակ» բեմադրությունները Սունդուկյանի անվան թատրոնում: Ա. Գուլակյանը գրել է նաեւ պիեսներ, արժանացել է ՍՍՀՄ պետական մրցանակի, պարգեւատրվել բազմաթիվ շքանշաններով ու պատվոգրերով, իսկ ամենաարժեքավոր կոչումը «Մեծ մանկավարժն» էր, որ կարողացավ թատերական արվեստում կրթել մի մեծ բանակ, որի շնորհիվ էլ հայ թատրոնը միշտ եղել է բարձունքում առ այսօր:

Ա. Գուլակյանի ծննդյան 100-ամյակին էր նվիրված թատերական գործիչների միությունում կազմակերպված հուշ-երեկույթը: Գուլակյանի մասին հիշողություններ պատմեցին նրա աշակերտ, արվեստի դոկտոր, պրոֆեսոր Հենրիկ Հովհաննիսյանը, Գ. Աճեմյանը եւ ուրիշներ: Ա. Գուլակյանին է նվիրվելու հոկտեմբերի 31-ի օրը՝ Սունդուկյանի անվան թատրոնում, տեղեկացրեց վերջինիս գլխավոր ռեժիսոր Վահե Շահվերդյանը:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱՃՈՒՐԴ

ՀՀ սեփականաշնորհման նախարարությունը հայտարարում է

Սույն թվականի հոկտեմբեր-նոյեմբեր ամիսներին տեղի կունենա լուծարման գործընթացում գտնվող հետեւյալ ընկերությունների գույքի վաճառքը

Ընկերության անվանումը	Գործունեության բնագավառը	Հասցե
«Քաջարանշին» ՓԲԸ*	շինարարություն	Սյունիքի մարզ, ք. Կապան, Ավետիսյան 3ա
«Խոշոր դանակ» ՓԲԸ*	շինարարական իրերի արտադրություն	Կոտայքի մարզ, գ. Բյուրեղավան
Բերդի «Ռելե» ՓԲԸ	հեռախոսային ռելեների արտադրություն	Տավուշի մարզ, ք. Բերդ
Թալինի «Արտին» ՓԲԸ**	ռադիոէլեկտրոնիկա	Արագածոտնի մարզ, ք. Թալին
«Վանկապշին» ՓԲԸ**	կապի գծով շինմոնտաժային աշխատանքներ	Լոռու մարզ, ք. Վանաձոր, Չելյուսկինցիների 1
Նոյեմբերյանի «Ելակ» ՓԲԸ**	էլեկտրոնային ծայնաազդանշանային սարքավորումների արտադրություն	Տավուշի մարզ, գ. Ոսկեւան
Վանաձորի «Նորոգշին» ՊՓԲԸ	շինարարություն	Լոռու մարզ, ք. Վանաձոր, Զորավար Անդրանիկի 12
«Թիվ 4 բեռնատար ավտոտրանսպորտային» ՊՓԲԸ	բեռների տեղափոխում	ք. Երեւան, Արին Բերդի 7
«Նոյեմբերյանի ավտոտրանսպորտային ճանապարհներ» ՊՓԲԸ	տրանսպորտային ծառայություններ	Տավուշի մարզ, ք. Նոյեմբերյան
«Շինարար 32» ՓԲԸ	շինմոնտաժային աշխատանքներ	ք. Երեւան, Կորյունի 6ա

** Այս ձեռնարկությունների վաճառվող գույքի ցանկերի պաշտոնական հայտարարություններն արդեն տպագրվել են «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի հոկտեմբերի 19 եւ 20 համարներում:*

*** Լուծարման հանձնաժողովի որոշմամբ, այս ձեռնարկություններում անցկացվելու են հոլանդական աճուրդներ:*

- *Գույքը ներառում է շենքեր, սարքավորումներ, ապրանքանյութական պաշարներ, տրանսպորտային եւ ընկերությանը պատկանող այլ միջոցներ:*
- *Վաճառքը կանցկացվի աճուրդի միջոցով՝ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:*
- *Աճուրդները կկայանան ընկերությունների տարածքում, ՀՀ սեփականաշնորհման նախարարության աճուրդի կենտրոնում կամ ապրանքաֆոնդային բորսաների միջոցով:*
- *Աճուրդներին մասնակցելու սահմանափակումներ չկան:*
- *Աճուրդի պաշտոնական հայտարարությունը, առաջարկվող գույքի ցանկը, գույքի սկզբնական գները եւ աճուրդի պայմանները կհրապարակվեն «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթում՝ աճուրդից առնվազն 10 օր առաջ:*

Վաճառքի հանվող գույքի ցանկի եւ լուծարման վերաբերյալ ամբողջական տեղեկություններ ստանալու համար դիմել ՀՀ սեփականաշնորհման նախարարության լուծարման աշխատանքների կազմակերպման բաժին՝ Հանրապետության հրապարակ, Կառավարական տուն 2, հեռ. 523449, 529839, 529712 կամ աճուրդի կենտրոն՝ ք. Երեւան, Մայաք-Նոյա պող. թիվ 8, հեռ. 521560, 560264:

ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ ԵՆՔ ԲՈԼՈՐ ՑԱՆԿԱՑՈՂՆԵՐԻՆ ՇԱՀԱՎԵՏ ԳՆՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ

ՀՀ սեփականաշնորհման նախարարությունը

բաժնետոմսերի ազատ բաժանորդագրությամբ եւ մրցույթով մասնավորեցման է ներկայացնում

Ձեռնարկության անվանումը	Գործունեության տեսակը	Հասցեն	Ակտիվներ /հազ. դրամ/	Պարտավորություններ /հազ. դրամ/	1998թ. վաճառքի հասույթը /հազ. դրամ/	Զբաղեցրած հողատարածքը	Նվազագույն գին /հազ. դրամ/	Հայտի ներկայացման վերջին ժամկետը	Մասնավորեց ման ձեւը	Տեղեկություններ
1. «Չյունիկ սառնարան» ՊՓԲԸ	սառեցում	ք. Երեւան, Արշակունյաց 9	1,039,225.00	-	-	1.35 հա	79.647.00	25.10.99	մրցույթ	պետբաժնեմաս 80 %
2. «Արթիկի ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	բեռների եւ ուղեւորների փոխադրում	Շիրակ, ք. Արթիկ, Գործարանային 2	143,994.00	-	-	3.1 հա	35.134.00	17.11.99	մրցույթ	պետբաժնեմաս 100 %
3. «Վեդու ԲՈՒԱՏ» ՊՓԲԸ	բեռների եւ ուղեւորների փոխադրում	Արարատ, ք. Վեդի, Արարատյան 113	138,033.00	805.40	-	4,74 հա	32,765.00	17.11.99	մրցույթ	պետբաժնեմաս 100 %
4. «Հանրախանութ» ԱՇՕ		ք. Երեւան, Նորքի 6-րդ զանգված	68,280.00	-	-	2.523 ղմ	35,000.00	19.11.99	մրցույթ	պետբաժնեմաս 100 %
5. Արթիկի կոմունալ տնտեսության հյուրանոց	հյուրանոցային ծառայություն	Արթիկ, Երկաթուղայինների փ. 9	31,344.00	0.00	1,440.00	0.22 հա	31,344.00	24.11.99	ԲԱԲ -	պետբաժնեմաս 100 %
*6. «Պինգ վառելիք» ՊՓԲԸ-ի Գյումրիի բազա	առեւտուր, պահեստավորում	Շիրակ, ք. Գյումրի	2.391.00	148.00	-	1.4 հա	2,243.00	24.11.99	ԲԱԲ	պետբաժնեմաս 100%
7. «Տեխնոդենտ» ՊՓԲԸ	բուժսարքավորումների առեւտուր	ք. Երեւան, ՀՄ Բ-1, բաղ. 10 ա	215.763.00	170,371.00	-	0.00	45,392.00	24.11.99	ԲԱԲ	պետբաժնեմաս 100%
8. «Թխվածքի եւ հաց-հրուշակեղենի ՓԱ» ՊՓԲԸ	հացի արտադրություն	ք. Երեւան, Նոր-Արեշ	35,499.00	5,314.00	13,055.00	0,168 հա	30,185.00	26.11.99	ԲԱԲ	պետբաժնեմաս 100 %
9. «Գանձասար» հյուրանոց	հյուրանոցային ծառայություն	Սյունիք, ք. Քաջարան, Լեռնագործների 2	30,165.40	658.20	-	0,058 հա	29,507.20	26.11.99	ԲԱԲ	պետբաժնեմաս 100%
10. «Ալավերդու տպարան» ՓԲԸ	ոչ պարենային ապրանքի առեւտուր	Լոռի, ք. Ալավերդի, Զ. Անդրանիկի 31 ա	3,774.60	943.60	1,167.00	0.049 հա	2,831.00	26.11.99	ԲԱԲ	պետբաժնեմաս 80 %
11. Դիլիջանի հյուրանոցի ԱՇՕ		Տավուշ, ք. Դիլիջան	45,025.00	-	-	0.8 հա	11,260.00	15.12.99	մրցույթ	պետբաժնեմաս 100 %
12. Արխիվային գործի վարչության ԱՇՕ		Երեւան, Բաղրամյան 59 գ	79,290.00	-	-	450	40,000.00	21.12.99	մրցույթ	պետտրանսպ. աստիճ.62 %

Հապավումներ. ԲԱԲ. Բաժնետոմսերի Ազատ Բաժանորդագրություն, ԲՈՒԱՏ Բեռնաուղեւորաավտոտրանսպորտային, ԱՇՕ Անավարտ շինարարության օբյեկտ

Ազատ բաժանորդագրությամբ մասնավորեցմանը մասնակցելու համար խնդրում ենք դիմել ՀՀ սեփականաշնորհման նախարարության աճուրդի կենտրոններ հետեւյալ հասցեներով՝ ք. Երեւան, Մայաք Նոյա 8, (հեռ. 58 79 83, 56 46 14), ք. Երեւան, Մաշտոցի 42 ա, ք. Գյումրի, Գարեգին Նժդեհի 7 (հեռ. 3-01-30), ք. Վանաձոր, Մխիթար Գոշի 2 (հեռ. 4-04-86):

Մրցույթների վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար դիմել ՀՀ սեփականաշնորհման նախարարության մրցույթների կազմակերպման բաժին՝ Երեւան, Կառավարական տուն 2, 5-րդ հարկ, 508 սենյակ (հեռ. 52 06 28, 52 73 90, Ինտերնետային էջ http://www.privatization.am, էլ փոստ. tender@arminco.com/:

Հայտարարության ճշտապահությունը գովազդն է, պաշտոնական տեղեկագրերը հրապարակվել են «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի հասուկ բողարկման 47 եւ 48 համարներում:

Նախարարությունը ողջունում է մասնավորեցման հետ կապված Հայաստանի տնտեսության մեջ ներդրումային յուրաքանչյուր առաջարկ եւ պատրաստ է այն քննարկելու շահագրգիռ բոլոր կողմերի հետ:

Web site http://www.privatization.am

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

22 նոյեմբեր

17.00 Հայլուր
17.20 Մուլտ
17.50 Փաստագրական կինոնկար «Քո ժամանակակիցը. Անոն Բաբաջանյան»
19.00 Առաջընթաց
19.30 Հեռուստասերիալ «Կրեր»
20.00 Մարդու ժամանակը
20.35 Թեժական կյանք
21.00 Հայլուր
21.40 Հեռուստախաղ
21.50 Գ/Ֆ «Մարդասպանը դեղին կոշիկներով էր»
23.30 Գավիթ
00.00 Հայլուր
00.20 Կեսգիշերային ճեղքնթաց
01.20 Ռուբիկոն+
Արբանյակային հեռարձակմամբ
02.00 Հեռուստասերիալ «Իմ երկրորդ մայրը»

Մշակույթ

19.05 Մուլտֆիլմեր
19.40 Համերգ. էլթն Ջոն
20.05 Կարճամետրաժ ֆիլմ «Տժվժիկ»
20.30, 1.10 Լուրեր
20.55 Գ/Ֆ «Սալվադոր»
23.00 Գ/Ֆ «Թշվառները»

9.00 Տոմար
19.00 «Չզչիկը» ներկայացնում է բնաշխարհ
19.30, 21.30, 23.30 Սուրհանդակ
19.50 Մամուլի խոսնակ
20.05 Երաժշտական վերհուշ
20.30 Աստարեզ
21.10 Չզչիկ
21.50 «Տասում»
24.00 Անդորր
0.05 Ա. Էլբակյանի «Ուրբաթ գիշեր՝ բոլորովին ուրիշ ջունեմ» հեղինակային ծրագիրը
(2.30 Սուրհանդակ)

7.00 Բարի առավոտ
10.00 Նորություններ
10.15 Գ/Ֆ «Դե Գրանտան ընտանիքի զաղտնիքները» (2-րդ մաս)
16.00 Նորություններ
16.20 Սերիալ «80 օր աշխարհի շուրջը»
16.45 Գ/Ֆ «Վիշապի մասանին»
17.55 Գ/Ֆ Երեկի տղերը» (վերջին սերիա)
19.00 Նորություններ
19.25 Ջենքլմեն շոու
20.00 Անհետացելի կանչ. փրկարարները
20.30 Հանով պատմություններ
20.45 «Հրաշքների դաշտ»
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
22.45 Լեյտենանտ Կոլոմբոն «Արգավազ մահվան հետ» դետեկտիվում
00.30 «Է՜խ Սեմյոնովնա». չաստուշկայի համառուսական սուրեր զավաթ
01.10 Նորություններ
01.30 Գ/Ֆ «Հրթիռահարը» (դերերում Բ. Քեմփբլ, Դ. Քոնլի, ԱՄՆ, 1991 թ.)

7.30-10.20 Բարի լույս, Ռուսաստան
8.00, 9.00, 10.00 Լուրեր
9.15 Հերթապահ բաժանմունք
10.20 Հոմեոպաթիա եւ առողջություն
10.30 Երկխոսություններ ծննդության մասին
11.00 Հոմեոպաթիա եւ առողջություն
11.10 Սերիալ «Գնչուհին»
12.00 Սերիալ «Մեր զաղտնիքի ամառը»
13.00 Թոք-շոու «Անուշ լինի»
13.50 Հոմեոպաթիա եւ առողջություն
14.00, 18.00, 20.00, 22.00, 02.00 Լուրեր
14.20 Երկու դաշնամուր
15.10 Սերիալ «Անտոնելլա»
16.10 Սերիալ «Վայրի հրեշտակը»
17.00 Խանութ բազմոցի վրա
17.30 Մուլտծրագիր
18.20 Աշտարակ
18.55 Միջազգային մրցույթ «Տարվա բուրմունք. բյուրեղապակյա փունջ 2000»
20.30 Ագաթա Քրիստի. Պուարո. «Թան կարծել զարդերի գողությունը «Գրանդ մետրոպոլում»
21.25 Լիավկասար մոդեոն
22.50 Ռուսական պրեմիերա. Սերգեյ Շակուրովը, Միխայիլ Բոյարսկին, Իրինա Միրոշնիչենկոն «Շախով լռարգի» ֆիլմում
00.25 Սերիալ «Լոս Անջելեսի տաքը»
01.25 Հրապարակախոսական թոք-շոու «Ժողովուրդն ուզում է իմանալ»
01.45 Հերթապահ բաժանմունք
02.20 Խանութ բազմոցի վրա

digitised by A.R.A.R.@

Պահպանեք Ձեր առողջությունը

Դեղատներում պահանջեք
NOKI հայ-գերմանական ՍՊԸ-ի արտադրության
Amoxicillin, Kepinol, Neuralgin եւ այլ դեղամիջոցներ:

ԿԱՆԱԴԱԿԱՆ "ARCO" ՖԻՐՄԱՆ

մատչելի գներով առաջարկում է արտասահմանյան, հիմնականում ամերիկյան եւ ճապոնական ավտոմեքենաների (**Jeep Grand Cherokee, Toyota 4 Runner, Nissan Pathfinder, Toyota Landcruiser, Corolla, Camry, Lada** եւ այլ մակնիշի) պահեստամասեր եւ զանազան արտասահմանյան ապրանքներ:

Օդի, յուղի եւ բենզինի ֆիլտրեր
Ամերիկյան «Champion» ֆիրմայի կայծամոմեր (սվեչա) (Jeep Grand Cherokee, Lada, ճապոնական եւ այլ մեքենաների համար)
Ball joint (շառավայա)
Դեկային խաչիկ (տյագա)
Արգելակային դիսկեր ու ամորտիզատորներ
Սռնակու մաժիչներ եւ հակամառախուղային լուսարձակներ
Գործածված ամերիկյան սառնարաններ (լավ վիճակում) Գինը՝ 195-350 ԱՄՆ դոլար (ըստ մեծության)
Զուգարանի բարձրորակ թուղթ, թղթե սրբիչ եւ անձեռոցիկ
Ամերիկյան բարձրորակ պատի պաստառ եւ պաստառացու կտորեղեն

Հասցեն՝ Էջմիածնի խճուղի, Արեւմտյան թաղամաս եւ Արգավանդ տանող խաչմերուկից 250 մետր դեպի «Զվարթնոց» օդանավակայան

Հեռ.՝ 744205 e-mail:root@arco.arminco.com

FULBRIGHT SCHOLAR PROGRAM

Applications are now being accepted for the 2000/2001 Fulbright Scholar Program. Candidates must possess a Doctoral Degree (or equivalent professional training and experience) and English proficiency sufficient to conduct research in the United States.

Candidates will be considered in the following fields;

- Political Science, Economics, Social Science, International Relations, Journalism and Law.
- American Studies (History, Literature, Society and Culture of the United States).
- Chemistry, Public Health and Medicine

Application forms may be obtained from the Public Affairs Section at the U. S. Embassy, Bagramian str. 18, or at the IREX office at the Union of Architects, Baghramian str. 17, 3 rd floor.

For further information or to submit applications, please contact the Public Affairs office at 52 98 25 or IREX at 56 37 81

Application deadline is December 3, 1999.

FINCA

Նախագիծը, որ ֆինանսավորվում է USAID-ի կողմից, հայտարարում է վարկային ծառայողների կանանց միկրոբիզնեսի աջակցության ծրագրի համար:

Թեկնածուները պետք է ունենան.
- լավ կազմակերպական ընդունակություններ եւ հրապարակային ելույթի հմտություն,
- մարդկանց ուսուցման փորձ եւ ըստ հանգամանքների կողմնորոշվելու կարողություն:

Ռեզյումե հանձնելու են հրավիրվում միջնակարգ դպրոցում եւ կամ փոքր բիզնեսում աշխատանքի փորձ ունեցող անձինք:

Ռեզյումեն պետք է ներկայացնել FINCA-ի գրասենյակ
Կոլխոզնիկների փող. 1, սուն 103,
պետական համալսարանի (ԳՈՒՄ) հարեւանությամբ, մինչեւ 26.10.99 թ.:

THE AMERICAN EMBASSY IN ARMENIA INVITES YOU TO PARTICIPATE

In an auction of **office furniture and equipment, household furniture and appliances, as well as computers and accessories** that will take place **on October 23, 1999, at 60 Griboedov St. starting from 9 a. m. until it is all gone.**

The preliminary viewing and registration will be held on **October 21, from 9 to noon and October 22 from 1 p. m. to 5 p. m.** at the address. During this preliminary viewing you will receive the list of lots that will be auctioned. The lots will be sold *"as is, where is" (i. e. the U. S. Embassy will not guarantee the quality of the merchandise).*

The **$25 registration fee** will include **a $ 20 refundable deposit** to be applied towards your **winning bid and a $ 5 non-refundable registration fee. Translation will be provided for those who don't speak English.**

The **payment** made on the day of auction should be **in $ U. S.** All sales are final. The pick up dates are **October 25 and 26, 1999, between 8 a. m. and 7 p.m. Items not picked up by those days will again become property of the US Embassy.**

ՍՓՅՈՒՌ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՎ ԼԵՌՆԱՅԻՆ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (590000). տեղեկագրով (1800 դրամ). սկավառակով (3600 դրամ). INTERNET ցանցով (www.arminco.com/spyur; spyur.acc.am; armscape.com/spyur)

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1139. Տպաքանակը 4000. Ստորագրված է տպագրության՝ 21. 10. 1999. Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@